

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BİLECİK BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11
8. EKLER	57

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar	13
Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar	13
Tablo 10: Gelir Tahsilat Oranları	24
Tablo 11: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı	28

KISALTMALAR

EN	Avrupa Standartları (European Norm)
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
m²	Metrekare
m³	Metreküp
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TL	Türk Lirası
TSE	Türk Standartları Enstitüsü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taşınmazların Kayıtlı Değerleri Yerine Satış Bedelleri Üzerinden Kayıtlardan Çıkarılması
2. Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması
3. Haklar Hesabına Kaydedilmeyen Alımların Bulunması
4. Maddi Duran Varlıklar Kayıtlara Alınırken KDV'nin Gider Yazılması
5. Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Gider Kaydedilmesi
6. Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi
7. Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması

B. Diğer Bulgular

1. Onaylı Projelerine Aykırı İmalatlar ve Eksiklikler Bulunduğu Tespiti Yapılan Yapılarla İlgili İmar Mevzuatı Gereği İşlemlerin Yapılmaması
2. İhale Usulleri ile Temin Edilmesi Gereken İhtiyaçların Doğrudan Temin ile Satın Alınması
3. Gelir Tahsilat Oranının Düşük Düzeyde Olması
4. Sosyal Denge Sözleşmesine Mevzuatında Belirtilenin Dışındaki Konularla İlgili Hükümlerin Konulması
5. Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
6. Yapım İşleri Olarak İhale Edilmesi Gereken İşlerin Mal Alımı ve Hizmet Alımı Şeklinde Parçalara Bölünmesi
7. İhalelerde Birim Fiyat Teklif Cetvelinde Yer Alan Miktarların Doğru Belirlenmemesi
8. Toplanan Katı Atık Gelirlerinin Katı Atık Hizmetleri İçin Oluşan Maliyeti Karşılamaması
9. Kamu İhale Kanunu'nda Belirtilen Şartlar Sağlanmadan Alım Yapılması

10. İmtiyaz Yoluyla Devredilen Katı Atık Hizmetlerine Yönelik Takip ve Kontrol Mekanizmasının Kurulmaması
11. Bina İnşaat ve Yapı Kullanma İzin Harçlarının Mevzuatta Öngörülenden Fazla Tahsil Edilmesi
12. Tarife Cetvelinde Bazı Harçların Mevzuatta Öngörülen Azami Tutarların Üzerinde Belirlenmesi
13. Harç Gelirlerinden Bazılarının Peşin Tahsil Edilmemesi
14. İçmesuyu İletim ve Dağıtım Sistemlerindeki Su kayıpları Miktarının Azaltılmasına İlişkin Çalışmalara Başlanmaması
15. Maliyet Esası Gözetilerek Atıksu Tarifesi Belirlenmemesi
16. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
17. Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatlardan Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması
18. Sabit Bedel Olarak Belirlenen Su Güvence Bedellerinin Güncellenmeden İadesinin Yapılması
19. Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne Göre Bulundurulması Gereken Araçların Belediyede Mevcut Olmaması
20. Çocuk Bakımevi (Çocuk Sosyal Tesisi) Hizmeti Ücretlerinin Mevzuata Uygun Olarak Belirlenmemesi
21. Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketine Hakedişlerin Eksik Ödenmesi
22. Belediyenin Hizmet Alımı Kapsamında Şirketinden Yaptığı İşçi Alımlarında Mevzuata Uyulmaması
23. Türk Ticaret Kanunu'nda Öngörülen Zorunlu Sermaye Tutarından Başka Malvarlığı ve Ticari Faaliyeti Bulunmayan Şirketin Kuruluşundan Kısa Bir Süre Sonra Hibe Yoluyla Devralınması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Bilecik Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'da Belediye organları; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür.

Bilecik Belediyesinin karar organı olan Bilecik Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 25 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfusuna göre en çok 2 (iki) belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Bilecik Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 3 birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve İç denetim Birimidir. Belediyenin kadrolu memurları arasından atanan 3 başkan yardımcısı ile meclis üyeleri arasından görevlendirilen 2 başkan yardımcısı olmak üzere toplam 5 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 24 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	360	179
Sözleşmeli Personel	--	1
Kadrolu İşçi	107	6
Toplam	467	197
375 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	413

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Bilecik Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Bilecik Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01- Personel Giderleri	0,00	163.500.217,00	0,00	12.779.000,00 9.823.000,00	166.456.217,00	139.416.021,17	27.040.195,83	0,00
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	15.486.137,00	0,00	1.842.000,00 760.000,00	16.568.137,00	12.787.315,78	3.780.821,22	0,00
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	495.902.622,00	0,00	123.030.000,00 29.757.000,00	589.175.622,00	534.732.114,79	54.443.507,21	0,00
04- Faiz Giderleri	0,00	13.500.001,00	0,00	8.630.000,00	22.130.001,00	22.064.282,41	65.718,59	0,00
05- Cari Transferler	0,00	43.385.872,00	0,00	13.582.000,00 11.695.000,00	45.272.872,00	29.191.628,47	16.081.243,53	0,00
06- Sermaye Giderleri	0,00	112.896.131,00	0,00	2.955.000,00 37.050.000,00	78.801.131,00	21.189.498,83	57.611.632,17	0,00
07- Sermaye Transferleri	0,00	3.703.977,00	0,00	2.630.000,00	6.333.977,00	6.326.209,67	7.767,33	0,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenek	0,00	81.625.043,00	0,00	0,00 76.363.000,00	5.262.043,00	0,00	5.262.043,00	0,00
Toplam	0,00	930.000.000,00	0,00	165.448.000,00 165.448.000,00	930.000.000,00	765.707.071,12	164.292.928,88	0,00

Bilecik Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 930.000.000,00 TL olarak tahmin edilmiştir. Yıl içinde 765.707.071,12 TL bütçe gideri yapılmış, 164.292.928,88 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	173.587.011,00	90.039.162,28	625.669,16	89.413.493,12	52
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	159.026.351,00	74.994.268,96	103.246,80	74.891.022,16	47
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	8.595.034,00	1.127.500,00	0,00	1.127.500,00	13
05- Diğer Gelirler	513.341.592,00	532.347.154,48	10.675,84	532.336.478,64	104
06- Sermaye Gelirleri	75.450.012,00	809.000,00	0,00	809.000,00	1
08- Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	930.000.000,00	699.317.085,72	739.591,80	698.577.493,92	75

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %75,00 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer gelirler (%104,00) beklenenin üstünde gerçekleşirken, vergi gelirleri (%52,00), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%47,00) ile alınan bağış ve yardımlar (%13,00) beklenenin altında, sermaye gelirleri ise (%1) beklenenin çok altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderlerinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01 Personel Giderleri	166.456.217,00	139.416.021,17	84
02 SGK Devlet Primi Giderleri	16.568.137,00	12.787.315,78	77
03 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	589.175.622,00	534.732.114,79	91
04 Faiz Giderleri	22.130.001,00	22.064.282,41	100
05 Cari Transferler	45.272.872,00	29.191.628,47	64
06 Sermaye Giderleri	78.801.131,00	21.189.498,83	27
07 Sermaye Transferleri	6.333.977,00	6.326.209,67	100
08 Borç Verme	-	-	-
09 Yedek Ödenekler	5.262.043,00	-	0
Toplam	930.000.000,00	765.707.071,12	82

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri toplamda %82 seviyesinde gerçekleşmiştir. Gider kalemleri bazında da bütçe giderleri önemli bir sapma göstermemiş ve beklenen düzeylerde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	37.754.328,33	61.300.945,06	90.039.162,28	62,37	46,88
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	25.679.176,40	78.577.540,37	74.994.268,96	206	-4,56
Alınan Bağış ve Yardımlar	348.405,00	267.139,80	1.127.500,00	-23,32	322,06
Diğer Gelirler	177.959.609,59	312.844.723,75	532.347.154,48	75,80	70,16
Sermaye Gelirleri	753.800,00	2.174.789,38	809.000,00	188,51	-62,80
Toplam	242.495.319,32	455.165.138,36	699.317.085,72	87,70	53,64
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	967.402,47	638.053,03	739.591,80	-34,04	15,91
Net Toplam	241.527.916,85	454.527.085,33	698.577.493,92	88,19	53,69

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 244.050.408,59 TL'lik (%53,69) artış göstermiştir. Bu çerçevede; sermaye gelirlerinde 1.365.789,38 TL (-%62,80), Teşebbüs ve Mülkiyet gelirlerinde 3.586.271,41 TL (-%4,56) azalış olmasına rağmen; diğer gelirlerde 219.502.430,73 TL (%70,16), vergi gelirlerinde 28.738.217,22 TL (%46,88) ve Alınan Bağış ve Yardımlarda 860.360,20 TL (%322,06) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	38.050.467,36	78.466.433,38	139.416.021,17	106,22	77,68
S.G.K. Devlet Primi Giderleri	5.386.184,21	7.605.395,84	12.787.315,78	41,20	68,13
Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	134.350.981,70	297.177.752,77	534.732.114,79	121,20	79,94
Faiz Giderleri	6.980.145,90	13.973.357,42	22.064.282,41	100,19	57,90
Cari Transferler	7.670.290,77	17.974.424,43	29.191.628,47	134,34	62,41
Sermaye Giderleri	49.555.665,58	65.583.191,94	21.189.498,83	32,34	-67,69
Sermaye Transferleri	930.147,49	1.788.359,56	6.326.209,67	92,27	253,74
Borç Verme	-	-	-	-	-
Yedek Ödenekler	-	-	-	-	-
Toplam	242.923.883,01	482.568.915,34	765.707.071,12	98,65	58,65

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 283.138.155,78 TL (%58,65) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; bir önceki yıla göre mal ve hizmet alımı giderlerinin 237.554.362,02 TL (%79,94), sermaye transferlerinin 4.537.850,11 TL (%253,74)

ve personel giderlerinin 60.949.587,79 TL (%77,68) arttığı görülmektedir. Bunun yanında 2024 yılında sadece sermaye giderlerinde 44.393.693,11 TL (%-67,69) düşüş olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 808.098.318,56 TL, Faaliyet Geliri 717.657.332,50 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 1.083.686.736,75 TL olarak gerçekleşmiştir. Aradaki 1.174.127.722,81 TL tutarındaki fark 2024 yılında yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanmaktadır.

Bilecik Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Bilecik Kayı Gıda Tem. Tur. San. Tic. AŞ	2.418.704,00	2.418.704,00	100
2	Aksa Bilecik Bolu Doğalgaz Dağıtım AŞ	18.000.000,00	316.800,00	1,76
3	Biltur Gıda Tur. İnş. San. ve Tic. AŞ	3.750.000,00	3.750.000,00	100

Belediyenin dolaylı olarak hissedarı olduğu bir şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Bilecik Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 46’ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik’teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik’te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca

hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe

Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

-Birleştirilmiş veriler defteri,

-Geçici ve kesin mizan,

-Bilanço,

-Faaliyet sonuçları tablosu,

-İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının

güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin kurulması gerekmektedir.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3'üncü mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "İç kontrol standartları" başlıklı 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce, görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; "kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme" bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Anılan bileşenlere ilişkin değerlendirme sonuçları aşağıdaki şekildedir.

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemine ilişkin değerlendirme yapılmamaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 1’i doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bilecik Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazların Kayıtlı Değerleri Yerine Satış Bedelleri Üzerinden Kayıtlardan Çıkarılması

Belediyenin mülkiyetinde bulunan arsaların satış işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde, satış değerinin tamamının ilgili maddi duran varlık hesabından düşüldüğü, satış değeri ile kayıtlı değer arasındaki farkın faaliyet hesaplarına kaydedilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 189'uncu maddesinde 250 Arazi ve Arsalar Hesabının işleyişi düzenlenmiştir. Mezkûr düzenlemeye göre taşınmaz satışlarına ilişkin yapılacak muhasebe kayıtlarında kayıtlı değer ile satış bedeli arasındaki olumlu farkın 600 Gelirler Hesabında, kayıtlı değer ile satış bedeli arasındaki olumsuz farkın ise 630 Giderler Hesabında gösterilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, imar müdürlüğünden arsa satışlarına ilişkin bilgiler istenilmiştir. Bu kapsamda yılı içerisinde arsa satışları yapıldığı, bu satışlara ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinin kayıtlı değer yerine satış bedelleri üzerinden yapıldığı tespit edilmiştir. Bunun sonucunda 250 Arazi ve Arsalar Hesabında 613.000,00 TL fazla, 600 Gelirler Hesabında ise aynı tutarda eksik kayıt yapılmıştır.

İdare tarafından taşınmaz envanterinin sağlıklı bir şekilde çıkarılması, muhasebe ile taşınmaz bilgi sisteminin entegrasyonunun sağlanması, taşınmaz programı üzerinden taşınmazların kayıtlı değerlerinin açık bir şekilde yer almasını sağlayacak bilgilere yer verilmesi, satışı yapılan taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden kayıtlardan çıkarılması gerekmektedir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, satışı yapılan taşınmazların muhasebeleştirme işleminin belirtilen şekilde yapılarak düzeltildiği, taşınmaz satışlarının muhasebeleştirilmesinde uygulamaya bu şekilde devam edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, taşınmaz satış kayıtlarının yukarıda ifade edilen mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılmaması bilançoda 250 Arazi ve Arsalar Hesabında 613.000,00 TL fazla, 600 Gelirler Hesabında ise aynı tutarda eksik görünmesine sebebiyet vermektedir.

BULGU 2: Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

Maddi duran varlıklar hesap grubunda kayıtlı varlıklardan bir kısmı için amortisman

ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri açıklayan 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde, bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 202'nci maddesinde; 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı, 203'üncü maddesinde ise maddi duran varlık hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan ve 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin 47 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise, maddi duran varlıklar için ayrılacak amortismana ilişkin süre ve oranlara yer verilerek, amortismana tabi her bir varlığın Duran Varlık Amortisman Defteri'ne kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; maddi duran varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı görülmüştür. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, amortisman oranları ve süreleri doğru uygulandığında ayrılan amortisman tutarının maddi duran varlığın kayıtlı değerine eşit veya daha düşük olması gerektiği izahtan varestedir. Bahse konu maddi duran varlıklara ilişkin bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
251.xx.20.03.	Mesire Yerleri	6.795.171,40	0,00	6.795.171,40
252.xx.xx.01.99	Diğer	230.964,00	0,00	230.964,00
252.xx.xx.02.99	Diğer	21.902.427,45	0,00	21.902.427,45
TOPLAM		28.928.562,85	0	28.928.562,85

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
------------	-----------	---------------------------	-------------------------------	------

252.xx.xx.03.02	Sağlık Ocakları	55.000,00	56.100,00	-1.100,00
252.xx.xx.07.01	Kamu Konutları	105.000,00	107.100,00	-2.100,00
252.xx.xx.07.99	Diğer Binalar	967.000,00	1.015.160,00	-48.160,00
253.01.99..	Diğer Tesis ve Sistemler	167.710,00	189.635,00	-21.925,00
253.03.04..	Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri	494.500,16	537.145,81	-42.645,65
255.01.02..	Temsil ve Tören Demirbaşları	1.536.418,39	1.599.886,32	-63.467,93
255.03.01..	Büro Mobilyaları	2.214.495,91	2.617.724,68	-403.228,77
255.03.03..	Kafeterya ve Yemekhane Mobilyaları	1.737.802,97	1.874.970,36	-137.167,39
255.03.04..	Bebek ve Çocuk Mobilyası ve Aksesuarları	165.127,78	227.767,80	-62.640,02
255.08.02..	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	473.200,03	560.230,22	-87.030,19
255.09.02..	Salon Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	700.712,54	845.568,09	-144.855,55
255.11.02..	Duvarda Sergilenen Süs Eşyaları	48.518,01	49.918,01	-1.400,00
TOPLAM		8.665.485,79	9.681.206,29	-1.015.720,50

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabında kayıtlı tutarların düzeltilmesi için gerekli çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir.

Maddi duran varlıkların bir kısmı için amortisman ayrılmaması, bir kısmı için ise varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması 2024 yılı Bilançosunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630 Giderler Hesabının hatalı gösterilmesine neden olmuştur. Mevcut hatanın giderilmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılarak amortisman kayıtlarının düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Haklar Hesabına Kaydedilmeyen Alımların Bulunması

Kurum tarafından satın alınan bilgisayar yazılımı, lisans ve benzeri hakların 260 Haklar Hesabına kaydedilmeden doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 210'uncu maddesinde; 260 Haklar Hesabının, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan

harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş, 211'inci maddesinde ise; bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların mezkûr hesaba borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 214'üncü maddesinde, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliği açıklanmış, bu hesabın maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Amortisman ve Tükenme Payları başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında, maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda izlenen varlıklar için amortisman oranı %100 olarak belirlenmiş, diğer bir ifadeyle söz konusu varlıkların hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edileceği hükme bağlanmıştır.

Lisans ve lisans güncellemeleri bilgisayar yazılımlarına ilişkin kullanım hakları olması sebebiyle maddi olmayan duran varlıklar sınıfında yer almaktadırlar. Maddi olmayan duran varlıklar herhangi bir fiziksel varlığı bulunmasa da kamu idarelerinin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği veya belli koşullar altında hukuken himaye gören haklardır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşıldığı üzere, yazılım ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabında takip edilmesi ve 260 Haklar Hesabında yer alan varlıkların yıl sonunda %100 amortismanına tabi tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, muhtelif tarihlerde alımı yapılan toplam 1.831.537,21 TL tutarındaki 10 adet bilgisayar yazılım bedelinin 260 Haklar Hesabına kaydedilmediği ve söz konusu tutarın doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir. Bu durum, 260 Haklar Hesabı ve 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının gerçek değerleriyle mali rapor ve tablolarda yer almamasına yol açmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, bundan sonraki hak ve yetki alımı harcamalarında 260 Haklar Hesabının kullanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, bilgisayar yazılımları, lisans ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabında izlenmemesi bilançoda 268 Birikmiş Amortismanlar hesabının ve 260 Haklar Hesabının 1.831.537,21 TL eksik görünmesine sebebiyet vermektedir.

BULGU 4: Maddi Duran Varlıklar Kayıtlara Alınırken KDV'nin Gider Yazılması

Belediyenin edindiği maddi duran varlıkları maliyet bedeli ile kayıtlara almayıp, bunlara ilişkin KDV tutarlarını 630 Giderler hesabına kaydettiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "25 Maddi duran varlıklar" başlıklı 186'ncı maddesinde; bu hesap grubunun, kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinde ise; edinilen maddi duran varlıkların, maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı, maliyet bedeline varlıkların elde edilmesinde yapılan her türlü giderin ilave edileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede; edinilen maddi duran varlıkların KDV hariç tutarları üzerinden ilgili hesaba kaydının yapıldığı, bunlara ilişkin KDV tutarının ise 630 Giderler hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir. Yönetmelik'te varlıkların elde edilmesinde yapılan her türlü giderin maliyet bedeline ekleneceği belirtilmiş olup, maddi duran varlık alımında ödenen KDV'nin bu kapsamda değerlendirilerek maliyet bedeline dahil edilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu gereğinin 2024 yılı içinde yerine getirilmeye başlandığı ifade edilmiştir. Ancak gönderilen kanıtlayıcı belgeler bulgu konusu hususla ilişkili olmayıp 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına ilişkindir.

Sonuç olarak, Belediyenin maddi duran varlıkları KDV hariç tutar üzerinden kayıtlara alması, ilgili maddi duran varlık hesabının maliyet bedeline eklenmesi gereken KDV tutarı kadar eksik gözükmese, aynı zamanda 630 Giderler hesabının da aynı tutarda fazla gözükmese neden olmaktadır. Maddi duran varlık edinimlerinde mevzuatta yer alan hükümlere uygun olarak maliyet bedeli üzerinden kayıt yapılması esası dikkate alınarak KDV bedeli gider yapılmamalıdır.

BULGU 5: Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Gider Kaydedilmesi

Belediyenin taşınmaz malları için yapılan değer artırıcı nitelikteki harcamaların, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine eklenerek aktifleştirilmesi gerekirken doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 25'inci maddesi ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesine göre; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Konuya ilişkin olarak çıkarılan “Amortisman ve Tükenme Payları” başlıklı 47 sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesine göre dayanıklı taşınır ve taşınmazlar için belirli tutarı aşan değer arttırıcı işlemlerin duran varlığın maliyet bedeline eklenmesi ve yıl sonunda toplam tutar üzerinden aynı şekilde amortisman ayrılması gerekmektedir. Söz konusu Tebliğ'de belirtilen limitler Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 07.11.2023 tarihli Kararı ile güncellenerek dayanıklı taşınırların her biri için 52.000 TL'ye, taşınmazların her biri için 114.000 TL'ye çıkarılmıştır.

Yapılan incelemelerde, Belediyeye ait taşınmazların değerini, kullanım süresini ve hizmet kalitesini artıracak nitelikte olan ve 114.000,00 TL'yi aşan toplam 7.208.519,00 TL tutarındaki harcamaların 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabına kaydedilmediği, 630.03.07.03.90 Diğer Bakım ve Onarım Giderleri, 630.03.08.01.90 Diğer Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri ile 630.03.08.06.01 Yol Bakım ve Onarım Giderleri Hesaplarına borç kaydedilerek doğrudan giderleştirildiği, dolayısıyla anılan hesaplar itibarıyla Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda hataya neden olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Tebliğ'de belirtilen limitlerin üzerinde yapılan değer arttırıcı harcamaların doğrudan giderleştirilmeyip ilgili hesapların kayıtlı değerine ekleneceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, bilançoda 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabının 7.208.519,00 TL eksik ve faaliyet sonuçları tablosunda giderler 7.208.519,00 TL fazla gözükmektedir. Bu itibarla, mali tabloların tam ve doğru bilgiyi içermesini teminen, değer arttırıcı harcamaların doğrudan giderleştirilmeyerek taşınmazların maliyet değerine eklenmesi ve ekonomik ömrü dikkate alınmak suretiyle yıllar itibarıyla amortisman tabi tutulması gerekmektedir.

BULGU 6: Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

Diğer kamu kurumları tarafından İdareye tahsis edilen taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188, 189, 190, 191, 192 ve 193'üncü maddelerinde tahsis edilen taşınmazların niteliklerine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabında izleneceği belirtilmiştir. Bu amaçla, Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 41 sıra no.lu Tebliği yayımlanmış ve yardımcı hesaplar belirlenerek merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planına eklenmiştir. Tebliğ'e göre taşınmaz maliki kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; 500 Net Değer Hesabına borç, ilgisine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabına alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilecektir. Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500 Net Değer Hesabına borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilecektir.

Tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mal, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili idarenin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu kaynakların tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işlemini muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte 10.10.2006 tarih ve 26315 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Tahsisli taşınmaza ilişkin giderler" başlıklı 7'nci maddesi uyarınca; tahsisli taşınmazlar ile ilgili her türden giderin tahsis yapılan kurum tarafından karşılanması ve bu kapsamdaki muhasebe kayıtlarının tesis edilen bu işlemlere göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Tahsisli taşınmazlara ilişkin bilginin muhasebe kayıtlarında yer alması, İdarenin tahsise konu taşınmazları üzerindeki mali yükümlülükleri açısından da önem arz etmektedir.

Taşınmazlar üzerinde yapılan incelemelerde; İdare tarafından tahsisli olarak kullanılan 42 adet taşınmaza ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında; ilgili birimler tarafından gerekli çalışmalar yapılarak, tahsis edilen taşınmazlar ile tahsisli kullanılan taşınmazların ilgili hesaplara kaydedileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kurum tarafından tahsise konu edilen taşınmazlara yönelik muhasebe kayıtlarının yapılmaması nedeniyle mali rapor ve tablolarda 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu ve 500 Net Değer Hesabı doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

BULGU 7: Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması

Belediyede, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te belirtilen taşınmazların tespit, yeniden değerlendirme ve kayıt işlemlerinin tamamlanmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 1 ve 2'nci maddelerinde, Yönetmelik'in amaç ve kapsamı tanımlanmış; genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydının ve icmal cetvellerinin düzenlenmesinin bu Yönetmelik'te belirtilen usul ve esaslara göre yapılacağı ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 5'inci maddesinde de kayıt ve kontrol işlemleri tanımlanmış, taşınmazların hangi değerle kayıtlara alınacağı ifade edilmiş ve değer güncellenmesinin ise Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yapılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'te belirtilen şekliyle kayıt işlemleri yapılırken kullanılacak kayıt formlarının örnekleri de mevzuat ekinde yer almış ve Geçici 1'inci maddede ise tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Netice olarak, taşınmaz tapu bilgilerinin temin edilerek İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımındaki taşınmazların fiili envanterinin yapılması, ilk girişlerin emlak değeri üzerinden yapılarak maliyet bedeli ve rayiç bedel çalışmasından sonra yeniden değerlendirme yapılması, taşınmaz kayıt işlemlerinin gerçekleştirilmesi, taşınmaz icmal cetvellerinin konsolide edilmesi, bütün işlemlerin Yönetmelik'te belirtilen tarih itibarıyla tamamlanması ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği taşınmazların son haliyle mali tablolarda yer alan ilgili hesaplarda gösterilmesi gerekmektedir.

Belediyenin 2024 yılı taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Tapuda Bilecik Belediyesi adına kayıtlı 1.101 adet taşınmaz bulunduğu ve buna karşılık Belediye Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından kaydı tutulan taşınmaz sayısının ise 1.050 adet olduğu görülmüştür. Söz konusu farklılığın nedeninin tespit edilerek Belediye taşınmazlarına ilişkin kurum kayıtları ile tapu kayıtları arasındaki farklılığın giderilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan Belediye Emlak ve İstimlak Müdürlüğü kayıtlarında 1.050 adet taşınmazın değeri 5.243.803.980,40 TL iken kurum yılsonu bilançosunda taşınmazların değeri 250 Arazi ve Arsalar Hesabı 1.046.441.688,81 TL, 252 Binalar Hesabı 4.116.502.044,25 TL olmak üzere toplamda 5.162.943.733,06 TL'dir. Aradaki fark 80.860.247,34 TL olup mali tablolarda 250 ve 252 no'lu hesapların bu tutarda hatalı yer almasına yol açmıştır.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından taşınmazların kayıt işlemlerine devam edildiği, Belsis Akıllı Merkez (BAM) Yazılımı kullanılarak taşınmazların kayıt, kiralama, tahsis, satış işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtlarının coğrafi bilgi sistemlerine entegre edilmesi çalışmalarına devam edildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak taşınmaz kayıt işlemlerinin tamamlanmaması bilançoda 250 ve 252 No'lu hesaplar ile 500 Net Değer Hesabının 80.860.247,34 TL eksik görünmesine neden olmaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Onaylı Projelerine Aykırı İmalatlar ve Eksiklikler Bulunduğu Tespiti Yapılan Yapılarla İlgili İmar Mevzuatı Gereği İşlemlerin Yapılmaması

Belediye tarafından 15.03.2024 ve 29.03.2024 tarihleri arasında verilen 7 adet işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile ilgili dosya incelemelerinde bu yapılarla ilgili onaylı mimari ve statik projelerine aykırılıklar bulunmasına rağmen ilgili imar mevzuatı gereği yapılması gereken işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

Bilecik Belediye Başkanlığı Teftiş Kurulu Müdürlüğü tarafından 23.05.2024 tarihinde Bilecik Cumhuriyet Başsavcılığına bazı işyerlerine onaylı mimari ve statik projelerine

aykırılıklar bulunmasına rağmen önceki Belediye Başkanı tarafından verilen ruhsatlar ile ilgili görevi kötüye kullanma ve resmi belgede sahtecilik konulu suç duyurusunda bulunulmuştur.

Suç duyurusu evrakında yer alan belgeler incelendiğinde 10 adet ruhsatın suç duyurusuna konu edildiği, bunlardan ruhsat verilme tarihi öncesinde Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü tarafından yapılan incelemelerde 5 işyerinde onaylı mimari ve statik projelerine göre bulunması gereken muhtelif sayıda kolonun bulunmadığı, 1 işyerinde mimari proje ve eklerine aykırı imalatların bulunduğu ve 1 işyerinde ise tadilat sonrasında yapı kullanma izin belgesinin alınmadığı şeklinde tespitlerin yapıldığı ancak dönemin Belediye Başkanının imzası ile bu ruhsatların verildiği, bilahare konu kapsamında yapılan dosya incelemelerinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 13'üncü maddesi gereğince ruhsat sonrası yapılması gereken kontroller ile ilgili denetim formlarının da bizzat dönemin Belediye Başkanı ve ilgili işyeri sahibi tarafından imzalanması suretiyle düzenlendiği görülmüştür.

Gelenen durum itibarıyla yukarıda bahsedilen ruhsatlar ilgili mevzuatı gereği kesinleşmiş durumda olup ruhsat verilme süreci ise yargıya intikal ettirilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun İdari Müeyyideler başlıklı 42'inci maddesi birinci fıkrasında *"Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır."* hükmü bulunmaktadır.

Ancak, yapılan incelemelerde onaylı mimari projelerine aykırı durumu bulunduğu tespiti yapılmış olan bu binaların fiili durumu ile ilgili İmar Mevzuatı kapsamında herhangi bir işlemin yapılmadığı görülmüştür.

Bilahare İdare tarafından Bulguya verilen cevapta özetle; tespiti yapılan eksikliklerle ilgili yasal mevzuatın uygulanmasına yönelik işlemlerin başlatıldığını ve yasal sürelerin tamamlanması sonrasında sürecin devam ettirileceği belirtilmiş ve Bulguya iştirak edilmiştir.

Onaylı mimari projelerine aykırı durumu tespiti yapılmasına rağmen yukarıda bahsedilen 7 adet yapı ile ilgili olarak;

- İmar Mevzuatı kapsamında belirtilen idari yaptırımların uygulanması,

-İlgili ruhsat evraklarında tespiti yapılan ve yukarıda değinilen statik projelere ait kolon eksikliği ve mimari projeye aykırı imatları bulunan yapılar can ve mal güvenliği açısından

önemli riskler taşıma potansiyeline sahip olduğundan, bu yapıların fiili durumunun gecikmelere mahal verilmeden değerlendirilmesi ve belirlenecek önlemlerin alınması,

gerekmektedir.

BULGU 2: İhale Usulleri ile Temin Edilmesi Gereken İhtiyaçların Doğrudan Temin ile Satın Alınması

Belediye'nin ihale usulleri ile temin edilmesi gereken aynı nitelikteki mal alımlarının kısımlara bölünmek suretiyle doğrudan temin ile karşılandığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde idarelerin; ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu ifade edilmiştir. Maddede ayrıca, bu Kanun uyarınca yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu ve eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 22'nci maddesinde ise ilan yapma, teminat alma, ihale komisyonu kurma ve yeterlik kurallarını arama koşullarına bağlı olmaksızın ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak doğrudan temin ile alım yapılabilecek haller sınırlı olarak sayılmıştır. Maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre ise her yıl Kamu İhale Kurumunca belirlenen parasal limitlerin (2024 yılı için 207.453 TL) altında kalan ihtiyaçların doğrudan temin ile alınması mümkün bulunmaktadır. Ancak yukarıda da açıklandığı üzere temel ihale usulleri ile karşılanması gereken ihtiyaçların maddenin birinci fıkrasının (d) bendi için belirlenmiş olan parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünerek doğrudan temin ile karşılanması Kanun'un 5'inci maddesinde sayılan ilkelere aykırılık taşımaktadır.

Müdürlükler eliyle yapılan doğrudan temin süreçleri incelendiğinde;

-Veteriner İşleri Müdürlüğü tarafından yapılan yıl içerisindeki muhtelif tarihlerdeki 3 adet doğrudan alımda KDV hariç 253.828,46 TL tutarında tıbbi malzeme alımı yapıldığı,

-Özel Kalem Müdürlüğü tarafından 4 adet yapılan doğrudan alımla KDV hariç 401.480,00 TL tutarında hediye alımı yapıldığı,

-Mezarlıklar Müdürlüğü tarafından 2 ayrı tarihte yapılan doğrudan alımla KDV hariç toplam 389.375,00 TL tutarında kefen takımı alımı yapıldığı,

görülmüş olup, yukarıda örneklenen mal alımları aynı ihale konusu içinde yer alabilecek olmasına rağmen birbirine çok yakın tarihler itibarıyla kısımlar halinde ve büyük oranda aynı firmalardan doğrudan temin usulü ile yapılmıştır. Oysa doğrudan temin bir ihale usulü olmayıp, alım yöntemidir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, tüm müdürlüklere bilgi verilerek uyarıldığı, doğrudan temin limitlerine dikkat edilerek, mal ve hizmet alımlarında ihale usullerinin tercih edileceği ifade edilmiştir.

Süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine yönelik ihtiyaçların temininde, Kanun'da öngörülen temel ihale usullerinin öncelikli olarak kullanılması gerekmektedir.

BULGU 3: Gelir Tahsilat Oranının Düşük Düzeyde Olması

Belediyenin tahakkuku yapılan gelir kalemlerinde tahsilat oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde; belediye başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek gibi görev ve yetkiler verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesine göre, kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur. Anılan Kanun'un "Malî hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmış, "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde ise muhasebe yetkilisinin, gelirlerin ve alacakların tahsilinden sorumlu olduğu belirtilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Kanunun şümülü" başlıklı 1'inci maddesinde, belediyelere ait vergi, resim, harç, para cezası gibi asli ile faiz gibi fer'i amme alacakları hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Kamu idarelerinin, kira gelirleri ile sözleşme, haksız fiil ve haksız iktisaptan kaynaklanan alacakları için ise genel esaslara göre işlem yapıldığından bu nitelikteki alacaklar hakkında 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri geçerlidir. Bu durumda kamu idarelerinin kamu alacaklarının tahsilatı için 6183 sayılı Kanun'da yer verilen esas ve usullere, bu kapsamda olmayan alacakları için ise genel esaslara göre işlem yapması gerekmektedir.

Kamu idarelerinin gelir ve alacakları ile ilgili olarak tahsilat oranını artırmak amacıyla mali hizmetler birimi tarafından tahakkuku yapılmış olan alacakların tahsili için gerekli işlemlerin zamanında başlatılması, borcunu ödemeyen kişiler hakkında da yasal işlemlerin tatbik edilebilmesi amacıyla ilgili bilgi ve belgelerin hukuk birimine zamanında gönderilmesi gerekir.

Yapılan incelemelerde; Belediye, tahakkuku gerçekleştirilen bazı gelir kalemlerine ilişkin mevzuatta hükmedilen yasal yolları tatbik etmediğinden ilgili gelir kalemlerine ilişkin tahsilat oranlarının düşük kaldığı tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda tahakkuk ve tahsilat oranları ile ilgili toplu bilgilere yer verilmektedir.

Tablo 10: Gelir Tahsilat Oranları

Hesap Adı	Tahakkuk	Tahsilat	Tahsilatın Tahakkuka Oranı
Arazi Vergisi	17.837,00	8.410,12	%47,15
İlan ve Reklam Vergisi	11.843.485,14	642.227,09	%5,42
İşyeri ve Diğer Şekillerde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi	2.623.627,52	1.391.752,60	%53,05
Kaldırılan Vergi Artıkları	611,10	103,43	%16,93

Kamu İdaresi cevabında, tahsilat oranı düşük olan gelirler ile alacakların takip ve tahsilatına ilişkin çalışmaların hızlandırılacağı ifade edilmiştir.

Belediye tarafından gelir kalemlerine ilişkin tahsilat oranlarının artırılması için mevzuat çerçevesinde takibatın yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Sosyal Denge Sözleşmesine Mevzuatında Belirtilenin Dışındaki Konularla İlgili Hükümlerin Konulması

Kurum ile Türk Yerel Hizmet Sendikası arasında akdedilen ve 01.07.2021-30.06.2024 tarihleri arasında geçerli olan sosyal denge tazminatı sözleşmesinde; mevzuatında yer almayan ve sözleşmenin konusu olmayan çeşitli konularda düzenlemeler yapıldığı tespit edilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesinde; 375 sayılı KHK'nın Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verileceği, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminat tutarının ise ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendika ile belediye başkanı arasında imzalanan sözleşme ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Madde metninden açıkça anlaşılabileceği üzere belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Aynı maddede ayrıca mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı da açıkça belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024-2025 yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal denge tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasında; sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'si olarak belirlenmiş, Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilmektedir. Sosyal denge sözleşmelerine, sözleşmenin adı farklı olsa dahi, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuata açıkça aykırı olmaktadır.

Yapılan incelemelerde; Kurum ile Türk Yerel Hizmet Sendikası arasında akdedilen sosyal denge sözleşmesinin incelenmesi neticesinde; mevzuatında yer almayan ve sözleşmenin konusu olmayan çeşitli konularda düzenlemeler yapıldığı görülmüştür.

Örneğin; “Sosyal Denge Sözleşmesinden Yararlanamama Şartları” başlıklı 21’inci maddede idari ceza alan personele belirtilen süre kadar sözleşmeden yararlanamayacaklarına dair yapılan düzenleme personeli cezalandırmaya yönelik aylıktan kesme mahiyetinde bir yaptırımı içermektedir.

Yukarıda yer verilen Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi maddeleri incelendiğinde, ilgili hükümlerin sosyal denge tazminatı ödenmesiyle ilgili olmadığı görülmektedir. Sosyal denge sözleşmesi yeni bir sendikal hakkın kullanımını içermediği ve hukuk sistemimizde toplu iş sözleşmesi ya da toplu sözleşme statüsünde olmadığı için, dönemler itibarıyla akdedilen toplu sözleşmeler ile çizilen sınırın dışında bir düzenlemenin sözleşmede yer alması hukuki açıdan mümkün değildir. Bu nedenle, sadece sosyal denge tazminatının düzenlenme metni olması gereken sosyal denge sözleşmesinde, sosyal yardımların veya çeşitli faaliyetlerin de düzenlenmesi; mali yükümlülük içerip içermediğine bakılmaksızın Anayasa, personel kanunları ve toplu sözleşmelere aykırıdır.

Kamu İdaresi cevabında, Kurum ile yetkili sendika arasında imzalanan Sosyal Denge Sözleşmesinin belirtilen hususlar ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde güncelleneceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Kurum ile yetkili sendika arasında imzalanacak sözleşmelerin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılması ve sosyal denge tazminatı sözleşmelerine sosyal denge tazminatının tutarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulmaması gerekmektedir.

BULGU 5: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal alımlarına ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2024 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62'nci maddesinin (1) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (1) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

3'üncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımlarında, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 11: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı

Harcama Kalemleri	2024 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (A)	Toplam Ödenek'in % 10'u (Sınır) (B=A*%10)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL) (C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (D=C-B)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı/Toplam Ödenek Tutarı (C/A)
Mal Alımı	162.679.380,00	16.267.938,00	23.308.295,16	7.040.357,16	0,14

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında; tüm müdürlüklerin uyarıldığı, limitler dahilinde yapılan harcamalarda yasal sınıra dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak 4734 sayılı Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, bütçede bu amaçla tahsis edilmiş toplam ödeneklerin %10'unu aşmaması, aşımın söz konusu olabileceği durumlar için Kamu İhale Kurulundan önceden uygun görüş alınması gerekmektedir.

BULGU 6: Yapım İşi Olarak İhale Edilmesi Gereken İşlerin Mal Alımı ve Hizmet Alımı Şeklinde Parçalara Bölünmesi

Fen İşleri Müdürlüğü tarafından yıl içinde yapılan şehrin muhtelif cadde ve sokaklarında prefabrik beton parke ve bordür taşı döşenmesi işinde malzeme için mal alımı, işçilik kısmı için ise hizmet alımı yapılmak suretiyle işin parçalara bölündüğü görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde idarelerin bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği ve ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinde; Kamu İhale Kurum'u tarafından her yıl güncellenen parasal limitleri aşmayan mal ve hizmet alımları ve yapım işlerinin Kanun'un 22'nci maddesinin birinci

fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılabileceği, parasal limitler dâhilinde yapılacak alımlarda, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda bu limitlerin aşılabileceğinin tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanun'un ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesinin gerektiği, Kanun'un 18'inci maddesinde öngörülen ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım veya gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede; Fen İşleri Müdürlüğü tarafından temmuz ayı içerisinde 3 farklı ihale ile mal alımı için ihaleye çıkılarak malzeme alındığı ayrıca yıl içerisinde defalarca aynı malzemelerin doğrudan temin yöntemi ile alındığı; bu malzemelerin şehrin muhtelif cadde ve sokaklarına döşenmesi işi için Belediye'nin doğrudan temin yöntemiyle birden fazla işçilik hizmet alımı yaptığı; ekim ayında ise daha önce malzemelerin mal alımı, işçiliklerin hizmet alımı şeklinde temin edilen iş için yapım işi şeklinde birleştirilerek ihaleye çıkıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, gerekli çalışmalar yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Belediye'nin yapım işi niteliğinde olan işleri için, malzeme ve işçiliği ayrı ayrı mal ve hizmet alımı şeklinde temin etmemesi, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlama esasına dikkat etmesi gerekmektedir.

BULGU 7: İhalelerde Birim Fiyat Teklif Cetvelinde Yer Alan Miktarların Doğru Belirlenmemesi

Belediye'nin yıl içinde yapmış olduğu birim fiyatlı ihalelerde miktarların ihtiyaca yönelik olarak belirlenmediği, hakedişlerde yer alan gerçekleştirmelerin sözleşmedeki miktarın çok üzerinde veya aşağısında olduğu görülmüştür.

Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktar ve fiyatların tespiti" başlıklı 8'inci maddesinde; yaklaşık maliyetin hesaplanabilmesi için öncelikle ihale konusu hizmeti oluşturan iş kalemlerini veya gruplarını

ve bunlara ilişkin miktarların tespit edileceği, bu amaçla, idare tarafından gerek duyulduğunda miktar araştırması da yapılabileceği düzenlenmiştir.

Yönetmelik'in "Yaklaşık maliyetin hesaplanması ve güncellenmesi" başlıklı 9'uncu maddesine göre, birim fiyat üzerinden teklif alınan ihalelerde; her bir iş kaleminin miktarını ve gerçekleştirilmesine ilişkin şartları gösteren bir cetvel hazırlanması ve bu cetvelde her bir iş kaleminin adı, birimi, birim fiyatı ve bu fiyata dahil olan maliyetler ile varsa diğer unsurların gösterilmesi gerekmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Mal ve hizmet alımlarında iş artışı ve iş eksilişi" başlıklı 26'ncı maddesinde; birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan mal ve hizmet alımları için sözleşme bedelinin % 20'sine kadar iş artışı yapılabileceği, iş artışı veya iş eksilişinde temel kuralın her bir kalemde kalem tutarının %20'si oranına kadar iş eksilişi veya iş artışı yapılması olduğu ve alıma konu bazı mal kalemi veya kalemlerinde bu kalemlerin her birinin tutarının %20'sinden çok olmamak üzere iş eksilişi yapılmış olması ve sözleşme tutarının da aşılmaması şartıyla diğer mal kalemi veya kalemlerinde söz konusu kalem tutarının %20'sinden fazla iş artışı yapılabileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü'nün yapmış olduğu "Duyuru Tanıtım ile Belediyenin Her Türlü Basılı Görsel Materyalleri Hizmet Alımı İşi" kapsamında bazı kalemlerde söz konusu kalem tutarının %20'sinden fazla iş artışı yapıldığı, bazı kalemlerde ise söz konusu kalem tutarının %20'sinden fazla iş eksilişi yapıldığı görülmüştür.

Örnek olarak seçilen bazı kalemlerin sözleşme/hakediş miktarları şu şekildedir; Billboard (350*200 cm) 2.000/950, Amerikan vinil 900/7.114, kırılımlı broşür 15.000/1.000, dijital bayrak baskı 2.050/0, kompozit tabela 250/808 adet. Ancak gerçekleşme miktarları bu şekilde olmasına rağmen bir sonraki yıl için çıkılan ihalede de birim fiyat teklif cetvelinde de aynı miktarların yer aldığı tespit edilmiştir. Bir kalemde %20'den fazla iş artışı yapılabilmesi ancak diğer kalemlerden %20'yi aşmayacak şekilde iş eksilişi yapılmasıyla mümkündür. Birim fiyat teklif cetvelinde yer alan bazı kalemlerin hiç alınmaması ve aynı kalemlere tekrarlanan ihalede yer verilmesi mevzuat hükümlerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, yeni yapılan ihalede kullanımı olmayan kalemlerin çıkartıldığı, ihtiyaç doğrultusunda yapılacak iş artışı ve iş eksilişlerinin %20'yi geçmemesi konusunda takibin sürdürüldüğü ifade edilmiştir.

Sonuç olarak ihalede birim fiyat teklif cetvelinde miktarların doğru belirlenmesi hem yaklaşık maliyet hesabının doğru yapılabilmesi, hem de istekliler tarafından verilecek olan teklif tutarları açısından önem arz etmektedir. Bu bakımdan kaynakların daha verimli kullanılabilmesi için ihalede yer alan kalemlere ilişkin miktarların daha doğru tespit edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Toplanan Katı Atık Gelirlerinin Katı Atık Hizmetleri İçin Oluşan Maliyeti Karşılamaması

Evsel katı atık hizmetleri için belirlenen bedelin yetersiz olduğu, bu hizmetler için katılan maliyetin evsel katı atık üreticisi olan belde halkına yansıtılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde belediyelerin evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettırmekle yükümlü olduğu; bu hizmetten yararlananların ve/veya yararlanacakların, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlü olduğu; bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarife göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı; bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretlerin, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılmayacağı; Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Mükerrer 44'üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisini de içerecek şekilde evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarife göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değerin ücret olduğu; 5'inci maddesinde sürdürülebilir katı atık hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması, tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi ve katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, katı atık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu; 18'inci maddesinde evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esaslarının kullanılacağı; 20'nci maddesinde ise evsel katı atık idarelerinin her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirleyeceği; 21'inci maddesinde evsel katı atık idarelerinin evsel katı atık hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin evsel katı atık hizmetlerinde kullanılmasını sağlayacak tam maliyet esaslı muhasebe sistemini kurmakla yükümlü olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin katı atıkların toplanması, taşınması ve bertarafına yönelik katlandığı maliyetin, evsel katı atık üreticilerinin ödediği katı atık ücreti ve çevre temizlik vergisi toplamının çok üzerinde olduğu görülmüştür. Başka bir ifade ile evsel katı atık üreticilerinden toplanan para, katı atık hizmetlerinin Belediyeye olan maliyetini karşılayamamaktadır. İdareden alınan verilerden 2024 yılında evsel katı atık üreticilerine 6.948.801,90 TL Çevre Temizlik Vergisi, 21.254.910,47 TL katı atık ücreti olmak üzere toplam 28.203.712,37 TL katı atık hizmetleri karşılığı katı atık hizmetleri karşılığı gelir tahakkuk ettirildiği anlaşılmıştır. Ancak Belediyenin 2024 yılında katı atık hizmetleri için katlandığı maliyet ise 75.996.991,63 TL olmuştur. Aradaki 47.793.279,26 TL fark ise belediyenin diğer gelirlerinden karşılanmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye tarafından mesken, ticarethane, sanayi aboneleri ve kamu kurumlarından tahsil edilen katı atık bertaraf ücretinin bu hizmet ile ilgili maliyetin çok altında olması sebebiyle tahsilat toplamının artırılması ve maliyete eşitlenmesi için çalışmaların başlatıldığı ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, mevzuatta belirtilen kirleten öder hükmü gereği, katı atıkların toplanması taşınması ve bertarafına yönelik yapılan katı atık hizmetleri tarifesinin tam maliyet esasıyla belirlenmesi ve bu bedelin katı atık üreticilerine yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 9: Kamu İhale Kanunu’nda Belirtilen Şartlar Sağlanmadan Alım Yapılması

Belediyenin öngörülen şartlar oluşmamasına rağmen 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında alım yaptığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Doğrudan temin” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yapılacak alımlarda; ihtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi durumunda, birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yapılacak alımlarda; sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması durumunda, ihale komisyonu kurma ve 10’uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilebileceği düzenlenmiştir.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "İhtiyacın gerçek veya tüzel tek kişiden temini" başlıklı 11'inci maddesinde; ihtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi halinde, Kanunun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında alım yapılabilmesi ve alım yapılmadan önce, alımın gerçek veya tüzel tek kişiden yapılma sebepleri ayrıntılı, net ve objektif bir biçimde ortaya konularak, anılan bentte belirtilen hükümlerin uygulanabilir olmasını sağlayan sebepler ayrıntılı şekilde belirtilip ve bu sebeplere ilişkin belgelerin onay belgesine ekleneceği ayrıca mal alımları için ihtiyacın niteliği, ihtiyaç konusu malın ayrıntılı teknik özellikleri ve ne amaçla kullanılacağı, bu amacı en az aynı verimlilik, etkinlik ve fonksiyonellikle karşılayabilecek diğer ürün/model/marka vb. bulunup bulunmadığı ile bulunmuyorsa sebepleri, ihtiyaç konusu malı satan başka firmaların olup olmadığı gibi hususların tespit edilip bunlara ilişkin belgelerin de onay belgesine ekleneceği düzenlenmiştir.

Aynı Tebliğ'in "İhtiyacın özel bir hakka sahip gerçek veya tüzel tek kişiden temini" başlıklı 12'nci maddesinde ise; sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal ve benzeri sebeplerle özel bir hakka sahip olması halinde, Kanunun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında alım yapılabilmesi, bu nedenle, ihale konusu mal veya hizmet, bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal ve benzeri sebeplerle ve özel hakların korunması nedeniyle sadece belirli bir mal tedarikçisi veya hizmet sunucusu tarafından sağlanabiliyorsa, anılan madde hükmüne göre ihtiyaçların doğrudan temin yoluyla karşılanabileceği, diğer usullerle temini mümkün olmayan bilimsel yayın, fikir ve sanat eseri, belirli bir akademik kişiden eğitim ve benzeri mal veya hizmetlerin Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında temin edilebileceği, Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında alım yapılmadan önce, bu Tebliğin 11'inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen işlem ve tespitlerin yapılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; 22'nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında eğitim hizmeti, analiz kiti kimyasalı, hidromotor alımı gerçekleştirildiği, 22'nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında konser, sunum, imza ve söyleşi organizasyonu hizmet alımı yapıldığı, alım kapsamının yalnızca sanatçının getirilmesine ilişkin olmadığı, yapılacak organizasyona ilişkin; ses, ışık, sahne kurulumunu sağlamak, kurulum ekibinin konaklama ve yemek giderlerini karşılamak, sanatçı iç ses kontrol ekipmanı , karbon, pyro, kulis raider, konaklama, backline ve ulaşım giderlerini karşılamak gibi unsurları da içerdiği tespit edilmiştir. Bu organizasyonlar kapsamında sanatsal ve benzeri sebeplerle özel bir hakka sahip olması

halinde sanatçılardan hizmet alımının 22'nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yapılabilecek olmasına rağmen hizmet alımının kapsamına organizasyona ilişkin diğer hizmetlerinde dahil edilmesi nedeniyle bu organizasyon hizmet alımlarının ihale usulleri ile temin edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca bu kapsamda yapılan alımlarda herhangi bir fiyat araştırmasının da yapılmadığı ve Tebliğ'de belirtilen belgelerin de onay belgesine eklenmediği görülmüştür. Gerekli şartlar sağlanmadan yapılan bu alımlar mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, tüm müdürlüklerin uyarıldığı, mal ve hizmet alımlarında mevzuat hükümlerine uyulacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında yapılacak alımların, mevzuatta belirtilen şartlara riayet edilerek gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: İmtiyaz Yoluyla Devredilen Katı Atık Hizmetlerine Yönelik Takip ve Kontrol Mekanizmasının Kurulmaması

Katı atık hizmetlerinin imtiyaz yoluyla gördürülmesi sürecinde, katı atıkların Belediye sınırlarından toplanıp toplanmadığının, Belediye sınırlarından toplanan katı atık miktarının ve Belediyeye fatura edilen maliyet bilgisinin doğruluğunun Belediyece takip ve kontrolünün yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde belediyenin çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık hizmetlerini yapacağı veya yaptıracığı; "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak hususunda belediyenin yetki ve imtiyazının bulunduğu; aynı maddede katı atık hizmetlerinin Danıştay'ın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği hüküm altına alınmıştır.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Evsel katı atık sistemi süreçleri" başlıklı 15'inci maddesinde toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenlerin toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım, bertaraf ve satış olduğu belirtilmiştir. Mezkur

Yönetmelik’e dayanılarak hazırlanan Eysel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuzda da konuyla ilgili her türlü detay verilmiştir.

Bilecik İlinde yer alan il, ilçe ve belde belediyelerince Bilecik Belediyeler Birliği kurulmuş, bu birlik marifetiyle de belediyelerin katı atık hizmetleri imtiyaz yoluyla bir firmaya devredilmiştir. Yapılan imtiyaz sözleşmesinde, toplam yatırım bedelinin finansmanından yüklenicinin sorumlu olduğu, ilave finansmana ihtiyaç olduğunda ilave finansmanın geri ödenmesinden de yüklenicinin sorumlu olduğu, bu miktarın tarife ile belirlenen hizmet bedeli kapsamında bir artış olarak kabul edilmeyeceği, katı atıkların değerlendirilmesi ile elde edilecek ürünleri müşterilerine ulaştırmak için yapılan tüm masrafların yükleniciye ait olduğu, biyogaz tesisi, enerji santrali ve kompost tesisi gibi birçok tesisin yüklenici tarafından belirlenen sürede yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Katı atık hizmetlerini imtiyaz yoluyla devralan yüklenici, Bilecik Belediyeler Birliğine her bir belediyenin sınırlarında toplanan katı atık ile ilgili tonaj ve bedel bilgisini aylık olarak göndermektedir. Birlik ise yüklenici tarafından gönderilen bu dokümanları ilgisine göre belediyelere göndermekte ve belediyelerin ödeme yapmasını istemektedir.

Yüklenici tarafından Birliğe Birlik tarafından da belediyeye gönderilen belgeler incelenmiş; toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak temel bileşenlerden olan toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım, bertaraf ve satış hususlarında ayrıntı verilmediği sadece tonaj bilgisi ile ton başına toplam bedel bilgisi verildiği; katı atıkların toplanıp götürüldüğü entegre katı atık yönetim tesisine belediyelerin uzaklığı minimum ve maksimum 11 - 90 km olarak değişmesine rağmen tüm belediyelere ton başına aynı bedelin yansıtıldığı; toplam sistem maliyetinin tüm unsurlarına yönelik maliyet bilgisi temin edilmeden, bildirilen miktar ve birim bedelin olduğu gibi kabul edildiği görülmüştür. Kaldı ki imtiyaz sözleşmesinde de ücretlerin mevcut mevzuat çerçevesinde belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Mevcut mevzuat olan anılan Yönetmelik ve bu Yönetmelik’e dayanılarak hazırlanan Eysel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz, ücretlerin belirlenmesinde belirleyici olmalıdır. İlgili Kılavuzda, toplam sistem maliyetinin belirlenmesi, sonrasında ise kompost ve enerji satış gelirlerinin düşülerek net sistem maliyeti üzerinden tarife belirlenmesi gerektiği örneklendirilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, imtiyaz yoluyla devredilen katı atık hizmetlerinin takip ve kontrol mekanizmasının kurulmamasına yönelik Temizlik İşleri Müdürlüğü’ nün yetki ve sorumluluğunda alınan önlemler kapsamında Bilecik Belediyeler Birliğine araç takip sistemi

konulu, belediye hizmet sınırları içerisinde toplama ve taşıma yapan araçlara ait GPS takip sisteminin kurulması için gerekli yetki ve izinlerin verilmesi hususunda yazılan yazıya olumsuz cevap verildiği, yine Bilecik Belediyeler Birliği Başkanlığı'na araçların tartılması konulu, Belediye hizmet sınırları içerisinde toplanan tüm atıkların katı atık tesisine dökümünden önce Belediye kantarında tartımının yapılması talebine olumsuz cevap verildiği, katı atık toplama taşıma işinin maliyet unsurlarına göre belirlenen tarife bedeli üzerinden fiyatlandırıldığı ve toplanan atıkların kontrolü ve denetiminin katı atık entegre tesisinde yapıldığı ifade edilmiştir.

İdare cevabından da anlaşılabacağı üzere katı atıkları toplayan araçların tartılması ve takip edilmesi konusunun önemi vurgulanmış ve bu konuda girişimlerde bulunulmuştur. Ancak Bilecik Belediyesi hizmet sınırlarının katı atık entegre tesisine uzaklığı yaklaşık 10 km olmasına rağmen, tesise uzaklığı 90 km olan Belediye ile ton başına aynı ücret ödenmesi konusuyla ilgili açıklama yapılmamıştır. Her ne kadar imtiyaz sözleşmesi kapsamında katı atık hizmeti işinin sorumluluğu Bilecik Belediyeler Birliğinde olsa da, katı atık hizmetinin yapılması dışında, belediyeleri ilgilendiren tarife bedelinin maliyet esasıyla belirlenmesi ve araçların takip ve tartılması gibi diğer konularda Bilecik Belediyeler Birliği üyesi olan Bilecik Belediyesinin önemli görevleri bulunmaktadır. Bu hizmetin maliyetinin Bilecik Belediyesi tarafından karşılandığı ve Bilecik halkına yansıtıldığı unutulmamalıdır.

Sonuç olarak, Belediye sınırlarından toplanan katı atık miktarının yüklenicinin bildirmiş olduğu miktar ile gerçekten uyumlu olup olmadığının, ton başına bildirilen bedelin toplama taşıma, bertaraf maliyetinin ne kadar üzerinde olduğunun, imtiyaz sözleşmesi gereği 2024 yılında çoktan yapılmış olması gereken tesislerden kompost veya enerji satışının olup olmadığının var ise elde edilen gelirin Belediye tarafından sorgulanması ve Belediye için önemli bir gider kalemi olan bu hizmetlere yönelik sürecin titizlikle takip edilmesi gerekmektedir. Belediyenin bu konuda katlanmış olduğu tüm giderlerin Belediyenin sınırlarında ikamet edenlere yansıtılacağı değerlendirilerek, belde halkının olması gerekenden yüksek bir bedel ile muhatap olmasının önüne geçilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 11: Bina İnşaat ve Yapı Kullanma İzin Harçlarının Mevzuatta Öngörülenden Fazla Tahsil Edilmesi

Bina İnşaat Harcı ve Yapı Kullanma İzni Harcı tarifeleri 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na dayanılarak alınan Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen bedelden daha yüksek belirlenmiş ve bu nedenle vatandaşlardan yasal limitin üzerinde harç tahsil edilmiştir.

A) Bina inşaat harcı tarifesi mevzuatta öngörülenin üzerinde belirlenmiştir

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Bina İnşaat Harcına ilişkin olarak harcın konusunu ve vergiyi doğuran olayı belirleyen Ek 1'inci maddesine göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınması, bina inşaat harcına tabidir. Harcın tarifesi ise Kanun'un 96'ncı maddesi (a) bendi gereğince Cumhurbaşkanınca (Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi öncesinde ise Bakanlar Kurulu Kararı ile) tayin ve tespit edilmektedir.

Kanun'un 96'ncı maddesinin (a) bendi gereği alınan 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda 1. Grup belediyelerde bina inşaat harcı, birim inşaat alanları esas alınarak konutlar için beş, işyerleri için dört ayrı kategoride listelenmiştir. Bu listede konutlar için alınacak olan bina inşaat harcının beher m²'si; 100 m² ye kadar 0,75 TL, 101-120 m² 1,50 TL, 121-150 m² 2,25 TL, 151-200 m² 3 TL, 200 m²'den yukarısı 3,75 TL; işyerleri için 25 m²'ye kadar 3 TL, 26-50 m² 4,50 TL, 51-100 m² 6,00 TL, 100 m²'den yukarısı 7,5 TL olarak belirlenmiştir.

02.07.2018 tarih ve 700 sayılı KHK'nın geçici 1'inci maddesinde “*Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ve kanun hükmünde kararnamelerin ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür.*” hükmü gereği yukarıda bahsedilen Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmadığı için geçerliliğini korumaktadır.

Bilecik Belediyesinde 2024 yılında verilen yeni yapı ruhsatı bulunmakta olup bu yılda uygulanan bina inşaat harcı tarifesi, yukarıda belirtilen m² büyüklüğüne göre konut için 14,80 -72,66 TL/m² aralığında, işyeri için 58,10 – 147,87 TL/m² aralığı uygulanmıştır. Belediyece uygulanan tarife 2005 yılından bu yana değişmeyen ve 2024 yılında da uygulamaya devam edilen 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda konut ve işyeri için belirlenen limitlerin üzerindedir. Bu nedenle başvuranlardan yasal limitin üzerinde bina inşaat harcı tahsil edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununa dayanılarak alınan 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda belirtilen bedeller üzerinden 2025 yılında tahakkuk ve tahsilatının yapılmaya başlanıldığı kanıtlayıcı belgelerle ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak söz konusu harç 2024 yılında olması gerekenden fazla tahsil edilmiştir.

Yukarıda verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere bina inşaat harcının tarifesi olarak dikkate alınması gereken dayanak yeni düzenleme oluncaya kadar 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'dır. Dolayısıyla Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nde birinci grup belediyeler arasında sayılan Bilecik Belediyesinde bina inşaat harcı tarifesinin, Belediyeçe, Bakanlar Kurulu Kararında belirlenen limiti aşmayacak şekilde tespit edilmesi ve uygulanması gerekmektedir.

B) Yapı kullanma izni harcı tarifesi mevzuatta öngörülenin üzerinde belirlenmiştir

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 80'inci maddesinde; İmar mevzuatı gereğince alınacak harçlar sayılmış ve belirtilen harçların belediyeçe tahsil olunacağı belirtilmiştir. Maddenin (f) bendinde ise yapı kullanma izinlerinin yapı kullanım izin harcına tabi olacağı belirtilmiştir.

Harçlara ait tarifeler ise 84'üncü maddede sıralanmış ise de bina inşaat harcında olduğu gibi, Yapı Kullanma İzin Harcı tarifesi de Kanun'un 96'ncı maddesi (a) bendi gereğince Cumhurbaşkanı (Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi öncesinde ise Bakanlar Kurulu) kararı ile tayin ve tespit edilmektedir. Bu yetkiye istinaden 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapı kullanma izni harcı belediye grupları itibariyle belirlenmiş ve Kararın ekinde sıralanmıştır. Buna göre birinci grup belediyelerde yapı kullanma izni harcı (beher inşaat m² başına) işyeri için 0,11 TL, konut için 0,09 TL'dir.

1. Grup belediye olan Bilecik Belediyesi tarafından uygulanması gereken yapı kullanma izni harcı, 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince 2024 yıllarında konutta 0,09 TL/m², işyerinde 0,11 TL/m²'dir. Belediye tarafından ise 2024 yılında konut için 2,15 TL/m², işyeri için 2,40 TL/m² tarifesi uygulanmış ve bunun üzerinden harç tahsil edilmiştir. 2024 yılında verilen yapı kullanma izin belgeleri bulunmakta olup, bu belgelere istinaden hesaplanan harcın mevzuatta belirtilen tutardan yüksek belirlenmesi nedeniyle başvuranlardan yasal sınırın üzerinde harç bedeli alınmıştır. Mükelleflerce dava konusu edilebilecek bu uygulama Belediye için ekonomik ve hukuki yük de oluşturabilecektir.

Kamu İdaresi cevabında, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununa dayanılarak alınan 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda belirtilen bedeller üzerinden 2025 yılında tahakkuk ve tahsilatının yapılmaya başlanıldığı kanıtlayıcı belgelerle ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak söz konusu harç 2024 yılında olması gerekenden fazla tahsil edilmiştir.

Yapı kullanma izin harcının tarifesini olarak dikkate alınması gereken dayanak yeni düzenleme oluncaya kadar 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı olduğundan bu Karar'da belirtilen limitler dahilinde konutlar için 0,09 TL/m², işyeri için 0,11 TL/m² olarak uygulanması ve tahsili gerekmektedir.

BULGU 12: Tarife Cetvelinde Bazı Harçların Mevzuatta Öngörülen Azami Tutarların Üzerinde Belirlenmesi

Kanun'da konusu yapılan harçlar için Belediye meclisi tarafından yüksek tarife belirlenmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Vergi ve harç tarifelerinin tespiti" başlıklı 96'ncı maddesinin A bendindeki "*Cumhurbaşkanı, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder*" hükmü gereği alınan 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı bulunmaktadır. Bu karar ile birçok harcın tarifesini belirlenmiş ve daha sonra yeni bir karar ile de değiştirilmemiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun meclisin görev ve yetkilerinin sayıldığı 18'inci maddesinde kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirleme görev ve yetkisi belediye meclisine verilmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılında geçerli olmak üzere Belediye meclisince alınan 04.10.2023 tarih ve 97 sayılı karar ile harçlara yönelik tarife belirlenmiştir. Bu tarifiede 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belediye grupları itibarıyla sınırları çizilen Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı, Kayıt ve Suret Harcı, Plan ve Proje Tasdik Harcı, Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyat Harcı, Yapı Kullanma İzni Harcı, Sağlık Belgesi Harcı ve Bina İnşaat Harcı tarifesini belirlenmiştir. Belirlenen bu tarifenin 2022/1 seri sıra numaralı Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nce birinci grup belediye olan Bilecik Belediyesi için ilgili mevzuatın koymuş olduğu sınırın üzerinde olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ve 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na göre 2025 yılı Belediye Ücret ve Tarife Kararında düzenlendiği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, Kanun'da harç konusu yapılan hizmetler için belediye meclisinin tarife belirleme yetkisi olmadığından, mevzuatın koymuş olduğu sınırın üzerinde belediye meclisince tarife belirlenmesi hukuka aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 13: Harç Gelirlerinden Bazılarının Peşin Tahsil Edilmemesi

İdare tarafından mevzuat hükümleri gereği peşin olarak tahsil edilmesi gereken harçlardan bazılarının peşin tahsil edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinde belediyelerin tahsil etmesi gereken harçlar detaylı bir şekilde hüküm altına alınmıştır. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Harçlara ilişkin müeyyideler" başlıklı 99'uncu maddesinde; *"Gerekli harçları tamamen almadan iş gören görevliler, harcın ödenmesinden mükellefler ile birlikte müteselsilen sorumludurlar."* hükmü açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

Bu bağlamda, harcın alınması gereken hallerde düzenlenen belge, ruhsat vb. belgeler ilgililere düzenlenerek teslim edildiğinde tahakkuk eden harcın tahsilatı da gerekmektedir. Aksi halde harcı almayan ve işi gören kamu görevlileri harcın mükellefi ile birlikte ödenmeyen harç miktarından sorumlu olabilecektir.

Yapılan incelemede, İdarenin 2024 Yılı ve öncesinde tahakkuk etmiş ancak henüz tahsil edilmeyen ruhsat harcı, imar ile ilgili harçlar gibi harçlardan oluşan harç alacağı bulunduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, harç tahsilatlarının yapılmadan harca konu iş ve hizmetlerin yerine getirilmemesi ve müdürlüğünü ilgilendiren tahsilatların dosyası üzerinden takip edilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereği; harçların, harca konu olan ruhsat, belge vb. evrakların idarece düzenlenmesi esnasında peşin tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: İçmesuyu İletim ve Dağıtım Sistemlerindeki Su kayıpları Miktarının Azaltılmasına İlişkin Çalışmalara Başlanmaması

Son zamanlarda görülen kuraklık nedeniyle içmesuyu temin edilen kaynaklardaki su seviyelerinde ciddi azalmaların yaşanması gerçeği ve yakın gelecekte bu sebeple kesintisiz içmesuyu temininde sorunlarla karşılaşılacağı öngörüsüne rağmen içme suyu iletim ve dağıtım

sistemindeki su kayıp kaçaklarıyla ilgili 31.12.2024 tarihi itibarıyla etkin çalışma için gerekli yatırımların yapılmadığı görülmüştür.

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen çalışmalarda ülkemiz genelinde cari durum itibarıyla kümülatif yağışlar ortalamasında uzun yıllar ortalamalarına göre azalma meydana geldiği, bu yağışlardaki azalmaların özellikle İç Anadolu, Marmara ve Ege Bölgesinin bir kısmında daha şiddetli kendini gösterdiği, özellikle yağış azlığından dolayı içme suyu kaynaklarındaki su seviyelerinin hızlı bir şekilde düşmeye başlaması ile bazı şehirlerin kullanılabilir içme suyu kaynaklarındaki su rezervlerinin kritik seviyelere gerilediği belirtilmektedir.

Gelenen durum itibarıyla gerek nüfus artışı gerekse de iklim değişikliklerinin su kaynaklarına etkisi vb. hususlar suyun kaynaktan aboneye kadar iletim ve dağıtımının verimli bir şekilde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda gerek ulusal ölçekte gerekse yerel idareler ölçeğinde su kayıp, kaçaklarının etkin yönetimine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlıkları tarafından düzenlemeler yapılmıştır.

Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği ve buna ilişkin Teknik Usuller Tebliği yayımlanmıştır. Mezkur Yönetmelik çerçevesinde büyükşehir ve il belediyeleri su kayıplarını 2028 yılına kadar en fazla %25 olacak şekilde indirmekle yükümlüdürler.

Bununla birlikte yine Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 29.01.2021 tarih ve 169613 sayılı dağıtımli yazıda belediyelerin su kaynağından musluğa kadar su kayıplarının azaltılmasına ilişkin çalışmaları yapmaları gerektiği aksi takdirde su kayıplarını azaltmayan idarelerin yeni su kaynağı/kaynaklarının tahsislerine ilişkin taleplerin Bakanlığın ilgili idarelerince dikkate alınmayacağı belirtilmektedir.

Ayrıca, 04.10.2021 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından İçme Suyu Sistemlerinde Su Kayıplarının Azaltılmasına Yönelik İş Termin Planı Genelgesi yayımlanmıştır. Bu genelge ile konunun belediye başkanı seviyesinde sahiplenilmesi hedeflenmiştir.

Yukarıda bahsedilen tüm nedenlerle su kayıp kaçakları iki esas üzerine incelenmelidir. Birincisi ve en önemlisi; söz konusu kayıp kaçak oranı Bakanlık Su Yönetimi Genel Müdürlüğüne belirlenen seviyelere ve bu seviyenin de altına doğru verilerle indirilmediği sürece gelecekte içme ve kullanma suyu temini ve tahsisi ile ilgili problemlerle

karşılaşılabilecek olmasıdır. İkincisi ise, önemli mali kayıplar sebebiyle yatırımların finansmanı sorunu ve birçok maliyete katlandıktan sonra gerçekleşen kayıp kaçak sebebiyle suyun Bilecik halkı tarafından daha uygun bedelle tüketilmesinin engellenmesi gibi istenmeyen sorunların ortaya çıkacak olmasıdır.

Bilecik Belediyesince Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'ne doğru bir şekilde hazırlanarak bildirilmesi gereken veriler, bu verilerin sağlanmasına yönelik yatırımların yapılmaması sebebiyle hazırlanamamış ve ilgili idareye gönderilememiştir. Bu sebeple Bilecik Belediyesinin sorumluluk alanındaki su kayıp kaçak oranının tespiti yapılamamış, kayıp kaçağın azaltılmasıyla ortaya çıkacak olan su varlığı tasarrufu ile finansal tasarruf öğrenilememiştir.

2023 yılı Sayıştay Raporunda yer alan, ancak 2024 yılında da devam eden konuyla ilgili Kamu İdaresi cevabında, özetle abone servisinden alınan abone verileri, park ve bahçeler müdürlüğünden alınan su kullanım değerleriyle su dengesi tablosunun oluşturulamadığı ve kıyaslama yapılamadığı, bu sebeple önceki yıllara göre artış azalış ve değişim değerlerinin net bilinemediği, bakanlığın ulusal su yönetimi açısından oluşturduğu su kayıp ve kaçak oranlarının azaltılması kapsamında belediyenin vermiş olduğu taahhütlere uymak için çalışmaların yürütüldüğü, bu kapsamda park, bahçe ve sulanan yeşil alanlara sayaç takıldığı, ölçümlere başlanıldığı, su kaynağı elde edilmesi amacıyla yatırımlar yapıldığı, mevcutta şehrin birincil ihtiyacı olan kesintisiz su arzı sorunlarının çözümü için çalışmaların sürdürüldüğü, mevcut teknik ekipman kabiliyeti ve kısıtlı kamu kaynakları sebebiyle su kayıp ve kaçaklarının hesaplanması amacıyla otomasyonunun revizyonu, debimetre alımı, aktuatörlü vana yenilemeleri kapsamındaki işlerin mali kaynak ayrılarak, yatırım planı dahilinde tamamlanacağı, doğru veri elde edilmesi sonrası Ulusal Su Bilgi Sistemine veri girişlerine ivedilikle başlanacağı ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Bu kapsamda Bilecik il merkezinin uzun dönem içmesuyu arz güvenliğinin sağlanabilmesi için İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği çerçevesinde İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilenin de altında su kayıp oranının sağlanabilmesi için Belediye Başkanı düzeyinde konu sahiplenilerek tüm yatırım ve çalışmaların yürütülmesi, bunun yanında su tasarrufuna yönelik bireysel olarak alınacak tedbirlere ilişkin hane halkı su kullanıcılarının bilinçlendirilmesi çok büyük önem arz etmektedir.

BULGU 15: Maliyet Esası Gözetilerek Atıksu Tarifesi Belirlenmemesi

Belediyenin maliyet esası gözetilerek atıksu tarifesi belirlemediği görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde; Atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve/veya kullanacakların bağlantı sistemlerinin olup olmadığına bakılmaksızın, arıtma sistemlerinden sorumlu yönetimlerin yapacağı her türlü yatırım, işletme, bakım, onarım, ıslah ve temizleme harcamalarının tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorunda olduğu; bu hizmetlerden yararlananlardan, idarelerce belirlenecek tarife göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınacağı; bu maksatla tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetlerin dışında kullanılamayacağı; atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 5'inci maddesinde Sürdürülebilir atıksu hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması, tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi ve atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu; mezkur yönetmeliğin 17'nci maddesinde atıksu hizmetlerinin sürdürülebilirliği için asgari atıksu ücretinin 0,30 TL/m³ olduğu, mevzuattaki yükümlülüklerle uygun şekilde atıksu hizmetlerinin verilebilmesi için tam maliyet esaslı tarife göre atıksu ücreti belirleneceği belirlenen metreküp temelindeki atıksu ücretinin, metreküp su ücretinin %50'sini aşamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Belediyenin belirlemiş olduğu atıksu tarifesiyle toplanan atıksu gelirlerinin, atıksuların toplanması, arıtılması ve bertarafına yönelik maliyetleri karşılamadığı görülmüştür.

2024 yılında abonelere yansıyan yıllık atıksu bedeli tahakkukunun 6.405.331,00 TL, sadece arıtma tesisinin işletilmesi maliyetinin ise 7.884.754,00 TL olduğu İdareden alınan verilerden anlaşılmış olup, atıksu ile elde edilen gelirin sadece atıksu arıtma maliyetini bile karşılamadığı ortadadır.

Kamu İdaresi cevabında, 2025 yılı itibariyle mevzuat hükümleri birlikte değerlendirilerek atıksu tarifesinin tam maliyet esasıyla belirlenmesi çalışmalarına başlanacağı ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye tarafından mevzuat hükümleri birlikte değerlendirilerek atıksu tarifesinin tam maliyet esasıyla belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Kurum mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan bir kısmının mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı ve ilgili taşınmazların cins tashih işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki idarelerin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ilişkin usul ve esaslar Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

Mezkur Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "cins tashihi" ifadesi *"binalar, arazi ve arsalar ile yeraltı ve yerüstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi"* şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve idarelerin cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri gerçekleştireceği ifade edilmiştir.

Taşınmaz kayıtları üzerinde yapılan incelemelerde, Kurum mülkiyetinde bulunan ve mali tablolarda kayıtlı olan taşınmazlardan bir kısmının mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ile çalışılarak taşınmazların cins tashihlerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunmasını sağlamak için Kuruma ait taşınmazların cins tashihleri yapılarak, maddi duran varlıklara ilişkin kayıtların düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatlardan Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapılardan yapı kullanma izni harcı ücretlerinin alınmadığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*İmar ile ilgili harçlar*" başlıklı 80'inci maddesinde; "*İmar mevzuatına ilişkin harçlardan olan yapı kullanma izni harcının belediyeler tarafından tahsil edileceği*" ifade edilmiş olup anılan Kanun'da bina inşaat harcından istisna edilenler arasında inşaat giderleri genel ve katma bütçeler ile il özel idareleri ve belediye bütçelerinden karşılanan her türlü binalar sayılmış, fakat aynı idarelerin yaptığı veya yaptırdığı inşaatlara ilişkin bu yapıların yapı kullanım izin belgesi harcından istisna edildiğine dair bir hükme yer verilmemiştir.

Bu hükümlere göre, kamu kurumu niteliğindeki yapılara yapı kullanma izni verilmesi işlerinin yapı kullanma izni harcına tabi tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, kamuya ait 2024 yılında 4618 belge numaralı yapı kullanım izni belgesi için tahakkuk ettirilmesi gereken yapı kullanma izni harcının tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapılardan yapı kullanma izni harcının tahsil edilmeye başlanacağı ve konunun meclis gündemine getirileceği belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Bu itibarla, kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapılara verilecek yapı kullanım izin harcı tarifesinin Belediye Meclisi tarafından kanuni sınırlar içerisinde belirlenerek tahakkuk ve tahsilatının yapılması gerekmektedir.

BULGU 18: Sabit Bedel Olarak Belirlenen Su Güvence Bedellerinin Güncellenmeden İadesinin Yapılması

Sabit bedel olarak belirlenen ve abonelik esnasında alınan su aboneliği depozito ücretlerinin iadesinde herhangi bir güncelleme yapılmadan abonelik esnasında alınan aynı bedelin iadesinin gerçekleştirildiği görülmüştür.

Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Başvuru sahibinden bilgi ve belge istenmesine ilişkin hususlar" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde; belediyelerin, başvuru sahiplerinin su ve atıksu hizmetlerine ilişkin ödeme yükümlülüğünü yerine getirmeme riskine karşılık sözleşme yaparken nakit ya da banka kesin teminat mektubu olarak güvence bedeli talep edebileceği; güvence bedelinin, başvuranın mensubu olacağı abone grubunda üç tahakkuk döneminde tüketilen ve/veya deşarj edilen ortalama su miktarı ile su birim m³ fiyatının çarpılması suretiyle elde edilen toplam bedeli aşmayacak şekilde belirleneceği; kademeli tarife uygulanan başvuran için tarifesindeki en alt kademenin esas alınacağı; abonelik sözleşmesi sona eren abonenin güvence bedelinin iadesinde, su ve atıksu hizmetlerinin verildiği yerdeki son endeks okuma bilgileri aboneye bildirildikten sonra, nakit tahsil edilen güvence bedelinin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle iadenin yapılacağı ay itibarıyla güncelleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Bilecik Belediyesi Belediye Meclisince karara bağlanan gelir tarifesinde abonelik esnasında alınmak üzere mesken, ticarethane, inşaat gibi abone gruplarına göre sabit depozito ücreti (güvence bedeli) belirlendiği, yıllar sonra aboneliğin sona ermesiyle sabit belirlenen güvence bedelinin iadesinin, başlangıçta tahsil edilen aynı tutar ile yapıldığı görülmüştür. Su abonelerinden tahsil edilen güvence bedelinin, Belediye Meclisi'nin 09.05.2024 tarih ve 79 Sayılı kararı ile belli bir m³ su bedeli üzerinden alınması ve iadesinin de iade tarihindeki m³ su bedeli üzerinden yapılması uygulamasına 2025 yılında başladığı görülmüş olsa da 2024 yılında yapılan sabit belirlenen depozito (güvence bedeli) iadesinin TÜFE oranıyla güncellenmeden yapıldığı görülmektedir.

2023 yılı Sayıştay Raporunda yer alan, ancak 2024 yılında da devam eden konuyla ilgili Kamu İdaresi cevabında, güvence bedellerinin aboneye güncellenerek iade edilmesi için tahakkuk, tahsilat ve muhasebe programı alt yapısının oluşturularak yerine getirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, daha önce sabit (nakit) belirlenen su güvence bedelinin zamanı geldiğinde TÜFE oranıyla güncelleme yapılarak iadesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 19: Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne Göre Bulundurulması Gereken Araçların Belediyede Mevcut Olmaması

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde belirtilen asgari araç sayısının Bilecik Belediyesinin itfaiye teşkilatında bulunmadığı görülmüştür.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nin "Araç" başlıklı 42'nci maddesinin birinci fıkrasında itfaiye teşkilatının asgari araç sayısının ilgili TSE veya EN standartlarına uygun olarak nüfus kriteri esas alınarak belirleneceği, aynı maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde Nüfusu 50.000-100.000 olan yerlerde en az 1 adet kurtarma aracı, 4 adet itfaiye söndürme aracı, 1 adet merdivenli araç, 1 adet çift kabinli pikap, 1 adet hizmet aracının olacağı, ikinci fıkrasında itfaiye araçlarının cins ve nitelik yönünden, teknolojik gelişmelere uygun olarak geliştirileceği ve yenileneceği belirtilmiştir.

Belediye İtfaiye Yönetmeliğinde, belediyelerin nüfus ölçütüne göre asgari araç sayısını itfaiye teşkilatında bulundurması ve bu araç ve gereçlerin temini bakım ve onarımı için gerekli ödeneğin ayrılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bilecik ilinin nüfusu esas alınarak Yönetmelik'in 42'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen araçlar Belediye bünyesinde bulundurulmalıdır. Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne göre olması gereken araçlardan 1 adet kurtarma aracı ile 1 adet itfaiye söndürme aracının olmadığı anlaşılmıştır.

2023 yılı Sayıştay Raporunda yer alan, ancak 2024 yılında da devam eden konuyla ilgili Kamu İdaresi cevabında, İtfaiye Müdürlüğünde bulundurulması gereken araçlar için 2025 mali yılı bütçesine 17.000.000,00 TL ödenek konulduğu, araçların temini için çalışmalara başlandığı ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 52'nci maddesinde itfaiye hizmetlerinin kesintisiz olarak yürütüleceği açıkça belirtildiğinden, belediye itfaiye teşkilatının bu hizmetlerin sunulmasında hazırlıklı olması gerekmektedir.

Bu amaçla, Belediye İtfaiye Yönetmeliğine göre bulundurulması gereken asgari araçların bulundurulması ve yangınla mücadele kapsamında kullanılması gereken ödeneklerin bütçelere konulması sağlanmalıdır.

BULGU 20: Çocuk Bakımevi (Çocuk Sosyal Tesis) Hizmeti Ücretlerinin Mevzuata Uygun Olarak Belirlenmemesi

Belediye tarafından sunulan Çocuk Bakımevi (Çocuk Sosyal Tesis) hizmetinde, gelirlerin giderleri karşılamadığı, giderlerin Belediye bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

01.01.2024 tarihi itibarıyla uygulanmak üzere 01.12.2023 tarih ve 32416 (5. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ’in “Kreş ve Çocuk Bakımevleri Ücretleri” başlıklı 5’inci maddesinde; kamu kurum ve kuruluşlarına ait kreş ve çocuk bakımevlerine kabul edilecek devlet memurları ile diğer kamu personelinin her çocuğu için aylık bakım ücretinin asgari 984 TL olarak tespit edildiği belirtilmiş olup, belirlenen asgari aylık ücretin kreş ve çocuk bakımevi hizmetlerinin karşılanmasında yeterli olmadığı durumlarda, kurumların belirlenen ücretin üzerinde bedel tespit etmeye yetkili olduğu ifade edilmiştir.

Aynı Tebliğ’in “Ortak Hususlar” başlıklı 7’nci maddesinin sekizinci fıkrasında; kreş, çocuk bakımevi ve benzeri sosyal tesislerden yararlandırılan o kurum ve kuruluşun emeklisi ile o kurum ve kuruluşun personelinin veya emeklisinin eşleri, üstsoy ve altsoylarına, kurum personeli için belirlenen tarifenin uygulanacağı, diğer kurum ve kuruluşların personeli ve emeklileri ile bunların eşleri, üstsoy ve altsoylarına, kurum personeli için belirlenen tarifenin uygulanacağı, şehitlerin eş, anne, baba ve çocukları ile gaziler, harp ve vazife malulleri ve bunların eş, anne, baba ve çocukları; kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesislerden birlikte gidip gitmediklerine bakılmaksızın bu kurum ve kuruluşların kendi personeline uyguladığı ücret tarifesine göre yararlandırılacağı, dokuzuncu fıkrasında ise kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerden sekizinci fıkra da yer alanların dışında yararlandırılanlara kurum personeli için belirlenen tarifenin en az %50 fazlasının uygulanacağı belirtilmiştir.

Mezkur maddenin birinci fıkrasında; kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan kreş, çocuk bakımevi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu, yirminci fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen kreş ve çocuk bakımevi gibi tesislerin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de bütçeden katkıda bulunulmayacağı, dolayısıyla bunların her türlü giderleri kreş ve çocuk bakımevlerinin kendi gelirlerinden karşılanacağı hüküm altına alınmıştır.

Diğer yandan, 08.01.2002 tarih ve 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen hizmet bedelleri hakkında köklü değişiklikler yapılmış, bir kısım kişi ve kurumların kamu hizmetlerinden faydalanmada diğer kişi ve kurumlardan daha avantajlı olmasının önüne geçilmiştir.

4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinin birinci fıkrasında; *"Belediyelerin mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayamayacağı"* hükmü ile mezkûr maddenin altıncı fıkrasında; *"Bakanlar Kurulu birinci fıkra hükmünden muaf tutulacak kişi veya kurumları tespit etmeye yetkilidir."* hükümleri yer almaktadır.

Kanun'un yayımı tarihinden itibaren Bakanlar Kurulunca çıkarılan muafiyet kararlarında belediye personeli ve yakınlarına, kamu kurum ve kuruluşlarına veya kamuya yararlı dernekler ile vergi muafiyeti tanınan vakıflara özgü genel bir muafiyet kararı bulunmamaktadır.

Belediye tarafından hazırlanacak tarife cetvellerinde sadece genel nitelikte çıkarılan muafiyet kararları ile diğer kanunlarda belirtilen muafiyet hükümlerinin uygulanabilmesi mümkündür. Örneğin şehit aileleri, gaziler ve engelliler için indirimli tarife uygulanması mevzuatta yer almaktadır. Gerek 4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinde gerekse de 08.02.2002 tarih ve 24665 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2002/3654 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında şehit aileleri, gaziler ve engelliler için muafiyet hükmü tanınmış ve bu kişilere her türlü işlemde indirimli ve ücretsiz tarife uygulanabilmesinin önü açılmıştır. Ancak haklarında herhangi bir muafiyet hükmü bulunmayan konularda belediye personeli ve yakınlarına, kamuya yararlı dernek ve vergi muafiyeti tanınan vakıflara, kamu kurum ve kuruluşlarına indirim yapılması veya bu kişi ve kurumlar için indirimli tarife belirlenmesi mümkün değildir.

Bu nedenle; herhangi bir muafiyet hükmü olmadan Belediye Meclisi tarafından belirlenen bir ücret tarifesi uyarınca hizmetin indirimli sunulması hem hukuka aykırılık oluşturmakta hem de belediye gelirlerinde azalmaya sebebiyet vermektedir.

İdareden alınan veriler üzerinde yapılan incelemede çocuk bakım evi için 2024 yılı için Ocak – Temmuz aylarında vatandaş çocuğu için 1.750,00 TL, belediye personeli çocuğu için 1.400,00 TL belirlenen ücretin, 04.07.2024 tarih ve 88 sayılı meclis kararı ile vatandaş çocuğu

için 4.500,00 TL'ye çıkarıldığı, personel çocuğuna ise 4.500,00 TL üzerinden %5 indirim uygulandığı, bu haliyle belirlenen ücret tarifesinin Tebliğ'e uygun olmadığı, bu kapsamda yıl içerisinde tesisten yararlanan 245 çocuğun olduğu, bu çocuklardan tarife gereği ücret alındığı, bu nedenle çocuk bakım evlerinden 6.361.793,93 TL gelir tahakkuk ettiği ancak yapılan hesaplamalarla yaklaşık 36.528.000,00 TL gider olduğu görülmüştür. Aradaki fark olan 30.166.206,07 TL olan tutar Belediye bütçesinden karşılanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca idarelerin sunmuş oldukları Çocuk Bakımevi (Çocuk Sosyal Tesisi) hizmetlerinde asgari bir fiyat bulunmaktadır. Ancak sunulan hizmete ait giderlerin gelirleri karşılamadığı durumlarda belirlenen ücretin üzerinde bedel tespit etmeye idarelerin yetkili olduğu ve yapılan giderlere ilişkin bütçeden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu belirtilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye Çocuk Bakım Evi (Çocuk Sosyal Tesisi) hizmetleri ile ilgili indirimli tarifeye (belediye personeli) son verildiği, geriye yönelik tüm yıllar için indirim uygulanan belediye personeli tarifesinin (indirimli), indirim farkları aylar itibari ile hesaplanıp ilgililere tahakkuk ve tebliğlerinin yapıldığı ve tahsilatına başlandığı, ayrıca Çocuk Bakımevi hizmeti için yapılan giderlerin (maliyet) karşılanabilmesi için aylık kreş gelirleri tarifesinin maliyet hesabı yapılarak yeniden belirleneceği, gelir-gider farkının ortadan kaldırılacağı, belediye bütçesinden harcama yapılmayacağı ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin Çocuk Bakımevi (Çocuk Sosyal Tesisi) hizmetlerine ilişkin ücret tarifesinin, Tebliğ hükümlerine uygun olarak gelirlerin giderleri karşılayabileceği şekilde belirlenmesi ve üretilen mal ve hizmet bedellerinin belirlenmesinde 4736 sayılı Kanun'a aykırı indirimlerin uygulanmaması gerekmektedir.

BULGU 21: Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketine Hakedişlerin Eksik Ödenmesi

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında Belediye Şirketinde istihdam edilmeye başlanan işçilere yönelik olarak Şirkete ödenmesi gereken hakedişlerin eksik ödendiği görülmüştür.

375 sayılı KHK'daki düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel alımı

yapılmaktadır. Söz konusu personel alımı neticesinde belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin olarak yapılan incelemelerde; belediyenin kendi şirketlerinden temin ettikleri personele yönelik olarak yaptığı ödemelerin gönderilen hakediş ve ekindeki faturanın toplam tutarı kadar olmadığı, maddi imkanlar ölçüsünde eksik ödendiği görülmüştür.

Hakedişin gider kalemlerinden sayılan asgari işçilik maliyeti içerisinde yer alan SGK primleri ve vergi tutarlarının bir kısmı da bu şekilde eksik ödenmiş olmaktadır. SGK primleri ile ücretlerinden kesilen gelir vergisini alacaklı kurumlara Şirket tarafından zamanında ödenememekte, bu nedenle söz konusu borçlara gecikme zammı işlemektedir. Bu borçlar ve gecikme cezaları nihayetinde İdare tarafından ödenmekte ve bu nedenle İdare bütçesine fazladan külfet getirmektedir. 31.12.2024 tarihi itibarıyla personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımına yönelik hakedişlerden oluşan Belediyenin şirketi olan Bilecik Kayı Gıda Temizlik Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine olan toplam borcu 47.698.245,00 TL'dir.

Kamu İdaresi cevabında, doğrudan hizmet alımı kapsamında çalıştırılan personel hakedişlerinin nakit yönetimi sebebiyle personel şirketine eksik ödendiği, bu nedenle belediye şirketince ödenmeyen SGK ve vergi borçlarının İlbank tarafından vergi gelirleri belediye payından kesilerek ilgili kurumlara ödendiği, bu bağlamda belediye gider bütçesine gecikme zammı külfetinin önüne geçilmesi için hakediş ödemelerinin tam olarak yapılması konusunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından personel hizmeti bedeline yönelik gönderilen hakedişin personel şirketine ödemesinin, şirketin ise Belediyeden bu kapsamda aldığı para ile SGK ve vergi borçlarının ilgili kuruma ödemesinin zamanında yapılması gerekmektedir.

BULGU 22: Belediyenin Hizmet Alımı Kapsamında Şirketinden Yaptığı İşçi Alımlarında Mevzuata Uyulmaması

Belediyenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında Belediye Şirketinden yaptığı işçi alımlarının arttığı ve mevzuatın belirlediği sınırın aşıldığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 24'üncü maddesiyle personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 04.12.2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlardan şartları taşıyanların var olan

veya yeni kurulacak belediye şirketine geçişlerinin yapılacağı hükmü gereği Belediye Şirketinde işe başlatılan işçiler olmuştur. Mezkur Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 20'nci maddesiyle de il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki hükmün uygulanmasına yönelik aynı maddenin üçüncü fıkrasına dayanılarak çıkarılan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacağı ifade edilmiştir.

İkinci fıkrasında ise, doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısının, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 24'üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşamayacağı, ancak birinci fıkradaki oranın altında kalan idarelerin şirketleri; bu oranın aşılmaması kaydıyla, işten ayrılanların yerine ve iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yeni işçi alımı yapabileceği, idarelerin, belirlenen oranın aşılmaması kaydıyla personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini şirketlerine gördürebileceği ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapılabileceği belirtilmiştir.

İkinci fıkrada belirtilen hükümlerden anlaşılacağı üzere Belediyenin şirketinden alacağı işçi sayısının Kararname'nin geçici 24'üncü maddesi kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşmaması gerekmektedir. Ta ki işten ayrılanların yerine veya iş artışının zorunlu olduğu

durumlarda idarenin talebi üzerine yüzde 40 olan personel gideri oranını aşmamak üzere yeni işçi alımı yapılabilecektir.

Yapılan incelemede işçilerin Belediye Şirketinde işe başlama süreci olan 2018 yılında Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğüne öngörülen işçi sayısı 0 iken 2024 yılında bu sayı 39 olmuştur. Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğüne öngörülen işçi sayısı 2018 yılında 0 iken, 2024 yılında 61 olmuştur. Bir başka örnek Destek hizmetleri Müdürlüğüne 2018 yılında öngörülen işçi sayısı 7 iken, 2024 yılında bu sayı 63 olmuştur. Sonuç itibarıyla geçici 24'üncü madde kapsamında işçi statüsüne geçirilen işçi sayısı toplam 185 iken 2024 yılı sonu itibarıyla bu sayının 413 olduğu görülmüştür. 2018 yılında belediyedeki toplam müdürlük sayısı 21 iken, 2024 yılında bu sayı 24 olmuştur. İlbank verilerine göre 2018 yılında Belediyenin hizmet götüreceği Bilecik ilinin nüfusu 66.652 iken, 2024 yılında 70.562 olmuştur. Belediye hizmetlerinin götürüldüğü alan 2018 yılında 78.605.294,52 m² iken 2024 yılında da aynıdır. 2024 yılındaki birçok veri 2018 yılının verileriyle neredeyse aynı iken, 2018 yılı sonrasında yeni hizmetlerle işe yeni başlatılan işçi sayısı arasında orantısızlık bulunmaktadır.

Belediyede şirket personeli çalıştırılırken esas alınacak unsur %40 oranı değil, işten ayrılanın veya iş artışının (yeni hizmetlerin) varlığıdır. Bu durumların varlığı halinde yeni işçi alımı için %40 olarak belirlenen oranın aşılp aşılmadığı kontrol edilmelidir. Kaldı ki 31.12.2024 tarihi itibarıyla Belediyenin şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri brüt 446.274.216,76 TL, mevzuata uygun olarak hesaplanan oran %42,72 olmuştur. Belediyenin personel giderinin toplam gelire oranı ise %63,88 olmuştur. Başka bir ifade ile Belediyenin elde ettiği gelirin yaklaşık %64'ü personel giderine harcanmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, belediyenin toplam personel giderlerinin, bütçe gelirlerine oranının ilgili müdürlük tarafından düzenli olarak hesaplandığı, 2024 mali yılı sonu itibari ile personel giderlerinin %40 oranını aştığının görüldüğü, yıl içindeki hesaplamalarda da yıl sonunda bu oranın aşılabileceğinin tahmin edildiği, toplam personel giderlerindeki bu artışın her ne kadar maaşlara yapılan artışlarla ilgili olsa da genel olarak fazla istihdamdan kaynaklandığı, bu oranın %40'ın altına düşünceye kadar yeni personel alınmayacağı, konu ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıdaki mevzuat hükümleri gereği Belediye Şirketi marifetiyle yapılan işçi alımlarının işten bir şekilde ayrılmaları ve işlerde artış olması durumu gözetilerek, %40 oranı da aşılmadan yapılması gerekmektedir.

BULGU 23: Türk Ticaret Kanunu'nda Öngörülen Zorunlu Sermaye Tutarından Başka Malvarlığı ve Ticari Faaliyeti Bulunmayan Şirketin Kuruluşundan Kısa Bir Süre Sonra Hibe Yoluyla Devralınması

BİLTUR Gıda Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret AŞ 28.08.2024 tarihinde sermayesinin tamamı Bilecik Belediyesine ait olan Bilecik Kayı Gıda AŞ'nin Genel Müdürü tarafından mevzuat gereği olan zorunlu sermaye tutarı konularak kurulmuş ve kuruluşundan kısa bir süre sonra henüz bir ticari faaliyeti dahi bulunmadan hibe yoluyla Bilecik Belediyesi tarafından devir alınmıştır.

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un "Mahalli İdarelerde Özelleştirme Uygulamaları" başlıklı 26'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında;

"Belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşlar kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunması, Cumhurbaşkanının iznine tabidir." hükmü tesis edilmiştir.

Belediye şirketlerinin kurulması ve sermaye katılımında bulunmalarını düzenleyen 21.04.2008 tarih ve 11273 sayılı İçişleri Bakanlığı Genelgesi (2008/31) ile hibe yoluyla şirket edinilmesi durumu da aynı izin süreci kapsamında değerlendirilmiş olmasına karşın Danıştay 8. Dairesinin 24.09.2008 tarihli ve 2008/4976 sayılı kararında; 4046 sayılı yasanın 26'ncı maddesi ile merkezi idareye verilen izin yetkisi sadece şirketin kurulması veya sermayesinin koyulması aşamasıyla sınırlı olduğu dolayısıyla daha sonra piyasa koşullarında ve Türk Ticaret Yasası hükümlerine göre faaliyet gösterecek olan şirketlerin bedelsiz şirket edinimi için İçişleri Bakanlığı kanalıyla Bakanlar Kurulundan izin almaları gerekmediği ve bu nedenle yasada yer almayan bir durumu izne tabi tutan genelgede hukuka uyarlık bulunmadığı belirtilerek, genelge hakkında yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir.

BİLTUR Gıda Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret AŞ 28.08.2024 tarihinde sermayesinin tamamı Bilecik Belediyesine ait olan Bilecik Kayı Gıda AŞ'nin Genel Müdürü tarafından kurulmuş ve Bilecik Ticaret Sicil Müdürlüğü tarafından tescil edilmiş olup, ödenmiş sermayesi 250 bin TL'dir.

Bilecik Belediye Meclisinin 02.09.2024 tarih ve 97 sayılı kararıyla BİLTUR Gıda Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret AŞ'nin Belediye adına şartsız ve bedelsiz olarak devir alınmasına ve bu konuda işlemlerin yürütülmesi için Belediye Başkanına yetki verilmesine karar verilmiştir.

Şirket Yönetim Kurulunun 03.10.2024 tarih ve 1 sayılı kararıyla Şirket hisselerinin şartsız ve bedelsiz olarak Bilecik Belediye Başkanlığına hibe edilmesine karar verilmiştir. Devir tarihine kadar Şirketin herhangi bir ticari faaliyeti bulunmamaktadır.

Yukarıda ortaya konulan mevzuat hükümleri doğrultusunda; belediyeler tarafından şirket kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunmasının Cumhurbaşkanının iznine tabi olduğu, hibe yoluyla şirket devirlerinde ise bu izine gerek bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca Danıştay 8. Dairesi tarafından verilen kararda piyasa koşullarında ve Ticaret Kanunu hükümlerine göre faaliyet gösterecek olan şirketlerin bedelsiz ediniminin Bakanlar Kurulu iznine (Cumhurbaşkanı iznine) tabi olmadığı belirtilmektedir.

Ancak henüz piyasa koşulları çerçevesinde ticari faaliyette bulunmayan, sadece Kanun'da öngörülen zorunlu sermaye tutarından başka mal varlığı bulunmayan ve Belediyeye ait Şirketin Genel Müdürü tarafından kurularak kısa bir süre sonra Belediyeye hibe yoluyla devredilen Şirket için aynı durumun söz konusu olmadığı değerlendirilmektedir.

Şirketin hibe yoluyla devredilmesi ve devralınması yönündeki işlemlerin ticari ve iktisadi hayatın olağan işleyiş ve akışına uygun olup olmadığı irdelenerek hibe yoluyla devralma işleminin Cumhurbaşkanının iznine tabi olup olmadığı değerlendirilmelidir. Danıştay kararı doğrultusunda, yapılan şirket devrinin hibe yoluyla alınması ticari hayatın gerekliliğine uygun olması durumunda Bakanlar Kurulu (Cumhurbaşkanı) izni alınmamalıdır. Ancak mahalli idareler tarafından hibe alma yoluyla yapılan şirket devri işleminin Cumhurbaşkanının izninden kaçınmaya yönelik bir işlem olarak gerçekleştirilmesi halinde aynı durum söz konusu olmayacaktır.

Bu durum 4046 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinin uygulanabilirliğini de ortadan kaldırmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında hibe yoluyla devir alınan Şirketin kuruluş amacına ve buna yönelik yapılan sözleşmeye atıfta bulunulmuş ve Bulguda tespiti yapılan hususların hilafında bir yorum getirilmemiştir.

Sonuç olarak, zorunlu sermaye tutarı konularak kurulan ve kuruluşundan kısa bir süre sonra hibe yolu ile devredilmek istenen şirketin, 4046 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinden kaçınılarak ve mezkûr Kanun'un amacına aykırı bir şekilde bağış alındığı değerlendirilmiştir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İçme Suyu İletim ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıpları Miktarının Azaltılmasına İlişkin Çalışmalara Başlanmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Bilecik Belediyesince Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'ne doğru bir şekilde hazırlanarak bildirilmesi gereken veriler, bu verilerin sağlanmasına yönelik yatırımların yapılmaması sebebiyle hazırlanamamış ve ilgili idareye gönderilememiştir. Bu sebeple Bilecik Belediyesinin sorumluluk alanındaki su kayıp kaçak oranının tespiti yapılamamış, kayıp kaçağın azaltılmasıyla ortaya çıkacak olan su varlığı tasarrufu ile finansal tasarruf öğrenilememiştir.
Binaların Tapu Kayıtlarında Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Konu kapsamında gerekli çalışmalar yapılmakla birlikte henüz yeterli miktarda değildir.
Bina İnşaat ve Yapı Kullanma İzin Harçlarının Mevzuatta Öngörülenden Fazla Tahsil Edilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	Konuyla ilgili 2023 yılı denetimlerinde İdare uyarılmasına rağmen yanlış uygulamaya 2024 yılında da devam edilmiştir.
Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Yöntemi İle Yapılması Gereken Bazı Alımların Doğrudan Temin Usulü İle Yapılması	2023	Yerine Getirilmedi	Doğrudan temin yöntemi ile ilgili yanlış uygulamalar 2024 yılında da devam etmiştir.
Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne Göre Bulundurulması Gereken Araçların Belediyede Mevcut Olmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Belediye İtfaiye Yönetmeliğinde, belediyelerin nüfus ölçütüne göre asgari araç sayısını itfaiye teşkilatında bulundurması ve bu araç ve gereçlerin temini bakım ve onarımı için gerekli ödeneğin ayrılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bilecik ilinin 2024 yılı nüfusu esas alınarak Yönetmelik'in 42'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen araçlar Belediye bünyesinde bulundurulmalıdır. Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne göre olması gereken araçlardan 1 adet kurtarma aracı ile 1 adet itfaiye söndürme aracının olmadığı anlaşılmıştır.
Taşınmazların Kayıtlı Değerleri Yerine Satış Bedelleri Üzerinden Kayıtlardan Çıkarılması	2023	Yerine Getirilmedi	Yapılan incelemede, imar müdürlüğünden arsa satışlarına ilişkin bilgiler istenilmiştir. Bu kapsamda yılı içerisinde arsa satışları yapıldığı, bu satışlara ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinin kayıtlı değer yerine satış bedelleri üzerinden yapıldığı tespit edilmiştir. Bunun sonucunda 250 Arazi ve Arsalar Hesabında 613.000,00 TL fazla, 600 Gelirler Hesabında ise aynı tutarda eksik kayıt yapılmıştır.
Belediyece Tahsisli Kullanılan Taşınmazların ve Tahsis Edilen Taşınmazların	2023	Yerine Getirilmedi	Taşınmazlar üzerinde yapılan incelemelerde; İdare tarafından tahsisli olarak kullanılan 42 adet taşınmaza ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması			
Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Konu kapsamında çalışmalar yapılmakla birlikte henüz yeterli seviyede değildir.
Amortisman Ayırma İşlemlerinde Hata Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Maddi duran varlıkların bir kısmı için amortisman ayrılmaması, bir kısmı için ise varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması 2024 yılı Bilançosunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630 Giderler Hesabının hatalı gösterilmesine neden olmuştur. Mevcut hatanın giderilmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılarak amortisman kayıtlarının düzeltilmesi gerekmektedir.
Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu tespitler 2024 yılında da devam etmektedir.
Su Güvence Bedellerinin Güncellenmemesi	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Su abonelerinden tahsil edilen güvence bedelinin, Belediye Meclisi'nin 09.05.2024 tarih ve 79 Sayılı kararı ile belli bir m ³ su bedeli üzerinden alınması ve iadesinin de iade tarihindeki m ³ su bedeli üzerinden yapılması uygulamasına 2025 yılında başlandığı görülmüş olsa da 2024 yılında yapılan sabit belirlenen depozito (güvence bedeli) iadesinin TÜFE oranıyla güncellemeden yapıldığı görülmektedir.